

Kommunkontoret
Kanslienheten

Datum
2023-02-07

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Dalby fälad – Klockarelyckan

Dnr KS 2022/0432

Kommunfullmäktige i Lunds kommun har den 2 februari 2023, § 23, beslutat om bildandet av naturreservatet Dalby fälad – Klockarelyckan samt meddelat föreskrifter för reservatet. Naturreservatet omfattas av fastigheterna Lund Dalby 35:10, Lund Dalby 63:105, Lund Dalby 82:1 samt Lund Dalby 92:2.

Protokollet över beslutet har justerats den 7 februari 2023. Tillkännagivande av justeringen anslås på kommunens anslagstavla den 9 februari 2023. Beslutet kungörs även i ortstidning, detta den 11 februari 2023.

Så överklagar du beslutet

Kommunens beslut i frågor som rör bildande, ändring eller upphävande av naturreservat får överklagas (19 kap. 1 § miljöbalken). Beslut får överklagas av den som beslutet angår om det gått honom eller henne emot (16 kap. 12 § miljöbalken). Vissa ideella föreningars rätt att överklaga enligt 16 kap. 13 § miljöbalken gäller enbart domar och beslut om tillstånd, godkännande och dispens, alltså inte bildande, ändring eller upphävande av reservat.

Om du vill överklaga Lunds kommuns beslut ska du skriva till Länsstyrelsen Skåne, förvaltningsavdelningen.

Överklagandet ska dock skickas till:

Lunds kommun
Box 41
221 00 Lund

eller via e-post till kommunkontoret@lund.se

Lunds kommun måste ha fått ditt överklagande **senast den 4 mars 2023**. Annars kan överklagandet inte tas upp till prövning.

Av överklagandet ska framgå vilket beslut som du överklagar (ange diarienummer KS 2022/0432) och hur och varför du vill att beslutet ska ändras. Överklagandet ska vara skriftligt.

Skrivelsen ska undertecknas. Uppge även namn och telefonnummer. Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, så bör du skicka med detta.

Behöver du veta mera om hur du ska göra kan du kontakta Lunds kommun på telefon 046-35 50 00 (växel).

Till detta försättsblad bifogas:

- Protokollsutdrag kommunfullmäktige 2023-02-02 § 23 Bildande av naturreservatet Dalby fälad – Klockarelyckan
- Tekniska förvaltningens förslag till beslut om bildande av naturreservatet Dalby fälad-Klockarelyckan i Lunds kommun, 2022-05-02
- Bilaga 1 – Karta över naturreservatet med avgränsning
- Bilaga 2 – Översiktskarta
- Bilaga 3 – Skötselområden
- Bilaga 4 – Sändlista
- Bilaga 5 – Hur du överklagar kommunens beslut
- Bilaga 6 – Skötselplan
- Bilaga 7 – Artlista
- Bilaga 8 – Remissredogörelse

§ 23 Bildande av naturreservatet Dalby fälad – Klockarelyckan

Dnr KS 2022/0432

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

- att i enlighet med förslag till beslut från tekniska nämnden, bilda naturreservatet Dalby fälad – Klockarelyckan, samt
- att finansiering sker inom ramen för tekniska nämndens budget.

Sammanfattning

Tekniska nämnden har utarbetat förslag till beslut och skötselplan för naturreservat Dalby fälad – Klockarelyckan, vars bildande kommunfullmäktige har att ta ställning till. Tekniska nämndens budget har från 2022 förstärkts med fyra miljoner kronor för bland annat driftåtgärder i naturreservat som är under beslutsprocess och kostnaderna ryms därmed inom av kommunfullmäktige antagen befintlig budget.

Byggnadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden och miljönämnden har under beredningen av ärendet givits möjlighet att yttra sig över förslaget. Samtliga av nämnderna ställer sig positiva till bildandet av naturreservatet.

Anföranden

Utöver de ledamöter som framställer yrkanden enligt nedan yttrar sig **Steingrimur Jonsson (V)** och **Johan Nilsson (C)** under behandlingen av ärendet.

Yrkanden

Cecilia Barnes (L), Lena Fällström (S), Louise Rehn Winsborg (M), Axel Hallberg (MP), Helena Falk (V), Agneta Lindskog (KD), Mattias Horrdin (KD), Marcus Svensson (SD) och Jan Annerstedt (FNL) biträder samtliga kommunstyrelsens beslutsförslag och yrkar därmed att kommunfullmäktige ska besluta att i enlighet med förslag till beslut från tekniska nämnden, bilda naturreservatet Dalby fälad – Klockarelyckan, samt att finansiering sker inom ramen för tekniska nämndens budget.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det endast föreligger ett förslag till beslut och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med detta.

Underlag för beslut

- Protokollsutdrag kommunstyrelsen 2023-01-18 § 23 Bildande av naturreservatet Dalby fälad – Klockarelyckan
- Protokollsutdrag kommunstyrelsens arbetsutskott beredande 2022-12-19 § 333 Bildande av naturreservatet Dalby fälad – Klockarelyckan
- Kommunkontorets tjänsteskrivelse 2022-11-03 Bildande av naturreservatet Dalby fälad – Klockarelyckan
- Protokollsutdrag tekniska nämnden 2022-05-18 § 124 Beslut bildande av naturreservatet Dalby fälad – Klockarelyckan
- Tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse 2022-05-02 Bildande av naturreservat Dalby fälad-Klockarelyckan
- Tekniska förvaltningens förslag till beslut om bildande av naturreservatet Dalby fälad-Klockarelyckan i Lunds kommun, 2022-05-02
- Bilaga 1 – Karta över naturreservatet med avgränsning
- Bilaga 2 – Översiktskarta
- Bilaga 3 – Skötselområden
- Bilaga 4 – Sändlista
- Bilaga 5 – Hur du överklagar kommunens beslut
- Bilaga 6 – Skötselplan
- Bilaga 7 – Artlista
- Bilaga 8 – Remissredogörelse
- Protokollsutdrag byggnadsnämnden 2022-10-20 § 131 Bildande av naturreservatet Dalby fälad – Klockarelyckan
- Stadsbyggnadskontorets tjänsteskrivelse 2022-09-19 Bildande av naturreservatet Dalby fälad – Klockarelyckan
- Kultur- och fritidsnämndens yttrande över remiss Bildandet av naturreservatet Dalby Fälad – Klockarelyckan, 2022-10-31
- Skrivelse från Miljönämnden angående Remiss - bildande av naturreservatet Dalby fälad - Klockarelyckan, 2022-10-28
- Protokollsutdrag kommunstyrelsens arbetsutskott beredande 2022-08-22 § 215 Bildande av naturreservatet Dalby fälad – Klockarelyckan
- Kommunkontorets tjänsteskrivelse 2022-06-13 Bildande av naturreservatet Dalby fälad - Klockarelyckan

- Protokollsutdrag tekniska nämnden 2021-05-19 § 185
Förslag till bildande av naturreservatet Dalby fälad –
Klockarelyckan i Lunds kommun
- Tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse 2021-04-20 Förslag
till bildande av naturreservatet Dalby fälad – Klockarelyckan i
Lunds kommun

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:

Kommunstyrelsen

Tekniska nämnden

För kännedom:

Byggnadsnämnden

Miljönämnden

Kultur- och fritidsnämnden

Barn- och skolnämnden

Servicenämnden

Länsstyrelsen Skåne

Naturvårdsverket

Sveriges geologiska undersökning

Boverket

Riksantikvarieämbetet

Lantmäteriet

Lantmäterimyndigheten i Lunds kommun

Skogsstyrelsen

Trafikverket

Statens jordbruksverk

Havs- och vattenmyndigheten

Naturskyddsföreningen i Skåne

Lunds Naturskyddsförening

Lundabygdens fågelklubb

Lunds Botaniska Förening

Friluftsrämjandet, Lundaavdelning

Lunds Fältbiologer

Kulturen, Stadsantikvarien

Entomologiska sällskapet i Lund

Puggehaten – Skånes mykologiska förening

Skånes Ornitologiska Förening

Artdatabanken, Sveriges Lantbruksuniversitet

Kraftringen AB

VA SYD

Skånska Energi AB

Berörda sakägare, fastighetsägare m.fl.

Kommunfullmäktige

Tid och plats 2023-02-02 klockan 17.00–22.25, Polhemskolans aula

Beslutande

Ledamöter

Mats Helmfrid (M), ordförande
Stig Svensson (S), vice ordförande
Camilla Neptune (L), 2:e vice ordförande
Rasmus Törnblom (M)
Amanda Thonander (M)
Louise Rehn Winsborg (M)
Dan Ishaq (M)
Klas Svanberg (M)
Sofia Kristensson (M)
Samuel Jonsson (M)
Fredrik Ljunghill (M)
Mattias Horrdin (C)
Camilla Ländin (C)
Inga-Kerstin Eriksson (C)
Cecilia Barnes (L)
Adrian Kasperczyk (L)
Mia Honeth (L)
Christoffer Karlsson (L)
Ursula Savonius (L)
Robert Barnes (L)
Karl Branzén (L)
Tekla Lundin Makungu (L)
Hedvig Åkesson (KD)
Agneta Lindskog (KD)
Anders Almgren (S)
Lina Olsson (S)
Björn Abelson (S)
Mattias Olsson (S)
My Lilja (S)
Sebastian Jaktling (S)
Eleni Rezaii Liakou (S)
Elin Engdahl (S)
Jörgen Nilsson (S)
Lena Fällström Törnered (S)
Kent Andersson (S)
Pär-Ola Drott (S)
Cecilia Skoug (S)
Helena Falk (V), närvarande §§ 1–33, kl. 17.00–20.30

Jesper Sahlén (V)
Angelica Svensson (V)
Saima Jönsson Fahoum (V)
Mats Olsson (V)
Anne Dederichs (V)
Pontus Ekberg Kjellström (V)
Axel Hallberg (MP)
Shahad Lund (MP)
Johan Nilsson (MP)
Kerstin Johnsson (MP)
Niklas Thidevall (MP)
Teresia Stållborn (MP)
Dragan Brankovic (SD)
Magnus Liljeroth (SD)
Åsa Wittenfelt (SD)
Urban Nilsson (SD)
Marcus Svensson (SD)
Bengt Malmberg (SD)
Börje Hed (FNL)
Jan Annerstedt (FNL)
Liv Severinsson (FNL)
Christian Gehrmann (FNL)

Tjänstgörande ersättare

Elsa von Friesen (L), ersätter Philip Sandberg (L)
Sushma Schwerdt (L), ersätter Inger Tolsved Rosenkvist (L)
Hannes Wahrolén (L), ersätter Jessica Ulfgren (L)
Julius Wallin (S), ersätter Fanny Johansson (S)
Elfva Barrio (S), ersätter Ann-Margreth Olsson (S)
Rebecca Johansson (V), ersätter Helena Falk (V) §§ 34–45

Övriga närvarande

Ersättare

Linn Tufvesson (M)
Christoffer Stenström (M)
Petra Douhane (M)
Clara Ivarsson (M)
Johan Nilsson (C)
Sigge Meurling (C), närvarande §§ 1–36, kl. 17.00–21.55
Saboor Ansari (L), närvarande §§ 2–45, kl. 17.10–22.25
Fabian Zäll (L)
Assar Wixe (S)
Mikael Thunberg (S)
Margita Malmros (S)
Niklas Blomberg (S)
Kenneth M Persson (S)

Nita Lorimer (V)
Jonas Ringqvist (V)
Steingrímur Jonsson (V)
Ulf Nymark (MP)
Ewa Björnberg (MP)
Lucas Henriksson (MP)
Daniel Lindenryd (SD)
Susanne Fors (SD)
Axel Hugosson (SD)
Ann Tångmark Lundberg (FNL), närvarande §§ 26–45, kl. 18.20–
22.25
Martti Niilekselä (FNL)

Justerare

Stig Svensson (S)
Camilla Neptune (L)

Paragrafer

§ 1–45

Tid och plats för justering

Tisdagen den 7 februari 2023, kl. 15.00, på Bruksgatan 22 i Lund

Underskrifter

Sekreterare

Philip Lee

Ordförande

Mats Helmfrid (M)

Justerare

Stig Svensson (S)

Camilla Neptune (L)

Justerare

Utdragsbestyrkande

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum

2023-02-02

Paragrafer

§ 1–45

Datum då anslaget sätts upp

2023-02-09

Datum då anslaget tas ned

2023-03-03

Förvaringsplats för protokollet

Kommunkontoret, Bruksgatan 22, Lund

Underskrift

Philip Lee

Justerare

Utdragsbestyrkande

Tekniska förvaltningen
Park- och naturavdelningen

Datum
2022-05-02

Bildande av naturreservatet Dalby fälad-Klockarelyckan i Lunds kommun

Dnr TN 2020/837

Kommunens beslut

Kommunfullmäktige i Lunds kommun beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats med röd linje på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat. Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. För att trygga syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

Med stöd av 3 § Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Lunds kommun bifogad skötselplan (bilaga 6).

Uppgifter om naturreservatet

Områdets namn:	Dalby fälad – Klockarelyckan
Naturvårdsverket DOS:	1114149
Beslutsdatum:	
Skyddsform:	Naturreservat enligt miljöbalken
Markägare:	Lunds kommun och enskild
Förvaltare:	Lunds kommun, genom Tekniska förvaltningen.
Kommun:	Lund
Län:	Skåne län
Fastigheter:	Dalby 35:10, 63:105, 82:1, 92:2
Gränser:	Området är markerat med röd heldragen linje på bifogad karta (bilaga 1)
Areal:	37,1 ha
Lägesbeskrivning:	Cirka 1,5 km öster om Dalby centrum
Kartblad:	2C4J
Koordinat centralpunkt:	X 1347090 Y 6173225 RT 90
Naturgeografisk region:	7, Skånes sediment- och horstområde
Vegetationszon:	Nemorala zonen (sydsvensk lövskogsregion)

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda, bevara och återställa värdefulla natur- och kulturmiljöer. Områdets kulturpräglade miljöer bestående av betesmark med dess

biologiska mångfald ska bevaras och återställas. Inom området värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter ska skyddas och återställas. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- De öppna betesmarkerna (fäladsmarkerna) bevaras och restaureras,
- områdets faunistiska, floristiska och mykologiska värden bevaras, restaureras och utvecklas,
- i området förekommande habitatlistad¹, rödlistad² eller sällsynt art gynnas,
- anordningar för friluftslivet upprättas och underhålls i den utsträckning som är förenligt med bevarandet av områdets naturvärden,
- åtgärder löpande utvärderas och anpassas till ny kunskap om hotade arter.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. uppföra ny byggnad eller annan anläggning såsom flaggstång, mast, antenn, vindkraftverk, luft- eller markledning,
2. bedriva täkt, gräva, schakta, dika, utfylla eller på annat sätt skada fast naturföremål, ytbildning eller grässvålen,
3. plöja, dämna, leda bort vatten eller på annat sätt vidta åtgärder som påverkar ytförhållanden eller hydrologi,
4. omföra betesmark till åker,
5. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, gödselmedel eller jordförbättringsmedel,
6. stödutfodra djuren förutom under högst 10 dagar i samband med vårens betessläpp respektive höstens installning,
7. plantera, så eller sätta ut för trakten främmande växt- eller djurart,
8. jaga utöver skyddsjakt,
9. anlägga väg,
10. sätta ut bikupor.

¹ Arter som förekommer i Rådets direktiv om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter,

² Arter som är förtecknade enligt Artdatabanken som rödlistade i Sverige.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet.

1. utmärkning av, skyltning till och upplysning om naturreservatet,
2. naturvårdande åtgärder såsom skötsel av mark, vatten och anläggningar innefattande t.ex. plantering av träd och buskar, betesdrift och stängsling, slåtter, träd- och skogsvård och naturvårdsbränning,
3. åtgärder i syfte att motverka skador som orsakas av vilt, främmande eller invasiva arter,
4. utförande av åtgärder för, av förvaltaren, utpekade rödlistade eller andra skyddsvärda arter,
5. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet,
6. miljöövervakning samt uppföljning av områdets bevarandemål och skötsel.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och visats samt ordningen i övrigt inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. avsiktligt störa djurlivet eller betande djur,
2. gräva, borra, måla eller på annat sätt skada levande och döda träd och buskar eller vegetation i övrigt samt avlägsna eller föra bort död ved från området,
3. samla in mossor, lavar eller vedlevande svampar, med undantag av enstaka beläggsexemplar, under förutsättning att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna,
4. köra eller parkera fordon annat än på för ändamålet upplåten väg eller parkeringsplats,
5. cykla,
6. rida, förutom på anvisade ridstigar,
7. medföra hund eller annat husdjur som inte hålls i max två meter långt koppel,
8. placera eller sätta upp tavla, skylt, plakat, affisch eller liknande anordning,
9. göra upp öppen eld eller använda engångsgrill, sprit-eller gasolkök eller liknande utrustning annat än på särskilt anvisad plats,
10. tälta eller sätta upp utrustning för övernattning,
11. ställa upp husvagn, husbil eller motsvarande,
12. på ett störande eller högljutt sätt använda ljudanläggningar, musikinstrument eller motsvarande,
13. anordna upplag, tippa trädgårdsavfall eller skräp,
14. starta eller landa med luftfartyg, exempelvis drönare eller annat fjärrmanövrerat obemannat luftfartyg inom reservatet.

Vidare är det förbjudet att utan förvaltarens tillstånd att:

1. fånga insekter, spindlar, snäckor eller andra ryggradslösa djur annat än genom håvning, handplockning eller annan selektiv metod som inte förstör djurets livsmiljö, med efterföljande återutsättning inom naturreservatet. Kravet på återutsättning gäller inte enstaka beläggsexemplar av svårbestämda arter av varje art under förutsättning att fynden registreras i Artportalen, eller motsvarande databas för hotade arter, och att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna,
2. anordna tävlingar, lägerverksamhet eller liknande arrangemang,
3. uppföra någon form av anläggning eller ställa upp för reservatet främmande föremål.

Undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C gäller inte allmänna vägar och skall inte utgöra hinder för:

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel eller för förvaltarens tillsyn av området enligt vad som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- tillsyn och åtgärder i samband med VA Syds och Trafikverkets anläggningar,
- drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar och anläggningar tillhörande kommunen, VA Syd, el-, energi- och/eller teledistributör. Inför utförande av arbete ska naturreservatets förvaltare informeras om åtgärden. Vid akuta underhållsåtgärder kan naturreservatets förvaltare informeras om åtgärden sedan arbetet inletts, dock senast inom tre arbetsdagar.
- underhållsrensning av lagakraftvunna dikningsföretag eller lagliga diken. Inför utförande av arbetet ska naturreservatets förvaltare informeras om åtgärden,
- åtgärder på naturvårdsförvaltarens initiativ såsom grävning, schaktning och utfyllnad för omdragning eller nyläggning av ledningar för omledning av spill- och dagvatten från kringliggande fastigheter,
- uppförande och underhåll av anläggningar för exempelvis el och vatten, parkeringsplatser, byggnader och liknande som behövs för betesdriften och övrig naturvård, pedagogik och rekreation,
- åtgärder i samband med miljöövervakning i kommunal eller statlig regi.
- Förbud mot jakt förutom skyddsjakt (A8) gäller ej inom fastigheten Dalby 82:1.

Dispens från reservatsbestämmelser kan, om det finns särskilda skäl, lämnas av Lunds kommun enligt 7 kap 7 § miljöbalken. Dispensärenden hanteras av miljönämnden.

Upplysningar

Lunds kommun vill upplysa om att föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken gäller även om beslutet överklagas, samt att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området, exempelvis:

- Fridlysningsbestämmelser. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa svamp-, växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen.
- 7 kap miljöbalken med bestämmelser om områden som omfattas av biotopskydd (11 §) eller strandskydd (13–18 §§).
- 11 kap 9a § miljöbalken med krav på anmälan till Länsstyrelsen vid åtgärder i vatten. Detta kan t.ex. vara grävning, fyllning eller dämning eller utförande av anläggningar i ett vattenområde som t.ex. bryggor och trummor.
- 2 kap kulturmiljölagen (1988:950) med bestämmelser om skydd för fornlämningar mm.
- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng.
- 15 kap 31 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning.
- Transportstyrelsens bestämmelser för civil luftfart, t ex deras föreskrifter om flygning med flygskärm (LFS 2007:44). Enligt LFS 2007:44 gäller bland annat att flygskärm inte får manövreras på ett vårdslöst eller hänsynslöst sätt så att andras liv eller egendom utsätts för fara eller så att människor eller djur skräms eller störs (21 §).
- Transportstyrelsens föreskrifter om obemannade luftfartyg (drönare) TSFS 2017:110. Dessa föreskrifter reglerar bland annat det obemannade luftfartygets avstånd till människor och djur för att ingen eller inget ska komma till skada och säger även att de kategorier av obemannade luftfartyg som endast får flygas inom synhåll från operatören inte får flygas på en högre höjd än 120 m över mark- eller vattenytan i okontrollerat luftrum.
- Lokala, kommunala ordningsföreskrifter.
- Bestämmelserna i ett naturreservat gäller före allemansrätten.

Beskrivning av området

Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden

Naturreservatet Dalby fälad-Klockarelyckan består av mosaikartade öppna till halvöppna betesmarker. Området ligger på den nordvästra slutningen av Romeleåsens urbergshorst som sträcker sig från Ystad i söder till Billebjer i norr. Markförhållandena i området varierar från torrare i höjderna till betydligt fuktigare i den centrala slänten som går i öst-västlig riktning. Berggrunden består mestadels av finkornig gnejs. Jordarterna består av moränlera och postglacial sand.

Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

Fäladsområdet mellan Dalby och Torna Hällestad är en rest av ett betespräglat kulturlandskap som fram till början av 1800-talet bredde ut sig över hela Romeleåsen. De stora öppna betesmarkerna ägdes och brukades gemensamt av byarna och godsens. Naturreservatet ligger sydost om Dalbys bebyggelse; mellan Hällestadsvägen i norr, Hällestadsspåret i väster och gamla Veberödsvägen i söder. Historiskt är fäladen en rest av Dalby bys utmarker där kreatur gemensamt har gått och betat sedan Dalby by bildades för 1000 år sedan. Förutom till bete användes också de fuktiga delarna av fäladen som ängsmark, det vill säga slåtterades för att ge vinterfoder åt djuren.

I området mellan Dalby och Torna Hällestad består landskapet fortfarande av en förhållandevis stor del av fäladsmarker. Genom reservatsområdet löper flera stenmurar från norr till söder och tillsammans ger de små avgränsade fastigheterna i området en historisk bild av hur det gamla betade landskapet såg ut på den skånska landsbygden. Den särpräglade del av reservatsområdet som idag kallas för Klockarelyckan tilldelades klockaren Pravits på mitten av 1700-talet för att brukas som slåttermark och Klockarelyckan har varit avskild från den omkringliggande fäladsmarken sedan dess. Att stenmurarna kring denna del är äldre syns på att de följer naturens variationer och bildar en oval form snarare än de räta linjer som lades ut av lantmätare under 1800-talets skiftesreformer.

Naturreservatets sydostligaste delar berörs av riksintresse för kulturmiljövård enligt 3 kap 6 § miljöbalken för odlingslandskapet kring Björnstorp-Veberöd liksom av utpekande i Lunds kommuns kulturmiljöprogram "Landsbygdens bebyggelse". Inom samma område finns en möjlig fornlämning i form av röjningsröseområde i stenbunden betesmark.

Biologiska bevarandevärden

Områdets karaktär med sin långa hävdkontinuitet, starka kontakt med andra fäladsmarker i landskapet och mosaikartade sammansättning av olika torra-blöta biotoper skapar förutsättningar för en art- och individrik flora och fauna. Betesmarkerna i området varierar också från helt öppna till halvslutna. Historiskt har landskapet sannolikt varit fattigt på både träd och buskar

Området består till största del av torr- och fuktängar med mindre inslag av medelrikkärr. Markförhållandena skiftar mellan torrare partier i slänterna och fuktigare partier i de flackare delarna. Ett tydligt fuktstråk löper genom reservatet. Inom reservatet har 25 rödlistade arter påträffats, exklusive fåglar. Då ingen regelrätt häckfågelinventering har genomförts inom reservatet är det inte helt klarlagt vilka arter som häckar eller uppehåller sig inom reservatet men det är klart att det används av ett mycket stort antal fågelarter.

Fäladsmarkerna med lång hävdkontinuitet som utgör större delen av reservatsområdet präglas av en mycket rik flora. Bland förekommande arter finns ängsstarr (NT), loppstarr (NT), granspira (NT), jordtistel (NT), slåttergubbe (VU), jungfru marie nycklar, majnycklar, kärrjohannesört, revig blodrot (VU), ängsskära, nattviol, småvänderot

(VU), backtimjan (NT), blåsuga, stagg, brudbröd, ärenpris, svinrot (NT), källgräs (VU) jungfrulin, och backsippa (VU). De magra markerna med lång hävdkontinuitet hyser också en mängd svampar och i synnerhet i reservatets östra delar finns en intressant svampflora. Bland påträffade arter finns fager vaxskivling (NT), scharlakansvaxskivling (NT), praktvaxskivling (NT) samt sepiavaxskivling (VU).

I området finns en mängd dagfjärilar, humlor, bin, trollsländor och andra insekter. Rödlistade arter som påträffats inom området är sotnätfjäril (NT), violettekantad guldvinge (NT), hedpärllemorfjäril (VU) och storfibblebi (VU). I reservatets västligaste del har större vattensalamander påträffats i vattensamlingarna och även mindre vattensalamander, vanlig groda och ätlig groda har observerats inom reservatet.

Tack vare sin mosaikartade miljö och rika insektsproduktion hyser området ett flertal fladdermusarter. Vid inventering 2016 påträffades mindre brunfladdermus (VU), större brunfladdermus, dvärgpipistrell, brunlångöra (NT), nordfladdermus (NT) samt gråskimlig fladdermus. Samtliga fladdermusarter är fridlysta. Andra däggdjur som finns i eller använder reservatsområdet är grävling, räv, fälthare, rådjur och vildsvin. Bland troliga häckfåglar i området finns till exempel gröngöling, buskskvätta (NT), ängspiplärka, gulsparr (NT), stare (VU) och tornseglare (EN).

Samtliga arter som rapporterats i Artportalen i området under perioden 2000–2022 finns i bilaga 7.

Det är huvudsakligen den nordostligaste delen av reservatsområdet (skötselområde 5) som idag inte hyser någon utpräglad hävdgynnad flora liksom ett mindre område i söder (skötselområde 7). Dessa områden har redan idag värden för landskapsbilden, kulturmiljön och som förbindelselänk mellan övriga områden som stärker reservatets syfte. Genom långsiktig naturvårdande skötsel är det reservatets syfte att de delområden som idag präglas av en mer trivial flora ska återutveckla större hävdpräglade värden. Kommunen har för att öka de biologiska värdena i utvecklingsmarkerna genomfört två statligt medfinansierade naturvårdsprojekt i området med syfte att restaurera fäladsmark på tidigare igenvuxna delar samt skapa förutsättningar för återupptagen slätter i tidigare slåttrade områden.

Friluftsliv och tillgänglighet

Naturreservatet ligger idag i direkt anslutning till Dalbys östra och sydöstra bebyggelse. Genom nybyggnationen på Påskagänet växer Dalby kraftigt i de södra delarna och antalet invånare som har Dalby fälad-Klockarelyckan som sitt närmsta närnaturområde ökar. Detta gör att områdets värde för friluftslivet är stort. Området är kuperat och bjuder besökaren på fina utblickar över landskapet. En stor mängd stenmurar av olika ålder ramar in och ger betraktaren en tydlig bild av ett historiskt bondelandskap.

Hällestadsspåret ligger i direkt anslutning till naturreservatet vilket gör det enkelt att ta sig till området till fots eller med cykel. Området har en varierad topografi och behov av hävd genom betesdjur. Detta gör att tillgängligheten delvis är begränsad. Samtidigt utgör dessa förhållanden

grund för flera viktiga upplevelsevärden i området såsom artrikedom, rofylldhet och vildhet.

Skäl för beslut

Dalby fälad – Klockarelyckan hyser höga biologiska och kulturhistoriska värden. Största delen av området består av torr- och fuktängar med mindre inslag av medelrikkärr. Området utgör viktig närnatur för östra Dalby där befolkningstillväxten är stark och områdets exponering i sluttningen mot Hällestadsvägen är viktigt för landskapets karaktär.

Områdets omfattande biologiska mångfald med förekomster av rödlistade och fridlysta arter är väl belagd. Såväl kommunalt som nationellt genomförda inventeringar (ängs- och hagmarksinventeringen samt ängs- och betesmarksinventeringen) indikerar mycket höga naturvärden i det aktuella reservatsområdet. Större delen av reservatsområdet är utpekad som värdefull natur klass 1 och 2 (högsta naturvärde samt högt naturvärde) i Lunds kommuns Grönprogram (2020) samt i tidigare Grönstruktur- och naturvårdsprogrammet (2006). Vid en naturvärdesinventering 2016 genomförd av Naturcentrum AB klassades reservatsområdet med undantag för den nordligaste delen som naturvärdesklass 1 eller 2.

I Länsstyrelsen Skånes remissförslag till nytt naturvårdsprogram (2021) betraktas hela området mellan Dalby och Torna Hällestad med Skrylle i norr och Veberödsvägen i söder som en helhet och området är utpekad som högsta naturvärde (klass 1). Länsstyrelsen konstaterar att landskapsavsnittet utgör ett av de värdefullaste på Romeleåsen och de samlade geovetenskapliga, biologiska och estetiska värdena är mycket höga. Fäladsmarkerna i området är av internationellt värde.

Största delen av området omfattas av riksintresse för naturvård, N86. Den sydligaste delen av området berörs av riksintresseområde för kulturmiljövården, Björnstorp-Veberöd, och strax öster om området finns riksintresseområde för friluftsliv, Romeleåsen med Skrylleområdet. Den södra delen av området omfattas av riksintresse för värdefulla ämnen och material. Avvägningen mellan riksintressen behandlas i ett eget stycke.

En av Lunds kommuns viktigaste naturvårdsstrategier sedan flera decennier är att skydda, sköta och restaurera fäladsmarker. Området mellan Dalby och Hällestad samt söderut mot Björnstorp utgör en värdekärna för dessa miljöer. Att bilda naturreservat inom området Dalby fälad är en åtgärd som tas upp i Grönprogram för Lunds kommun (2020) med tillhörande handlingsplan liksom i det föregående Grönstruktur- och naturvårdsprogram för Lunds kommun (2006). Åtgärden ligger också i linje med strategier formulerade i Lunds kommuns program för ekologisk hållbarhet (LundaEko III, 2020). Området är utpekad som framtida kommunalt naturreservat i Fördjupad översiktsplan för Skrylleområdet (2006) samt ingår i Skåne läns program för skydd av tätortsnära natur (nr 87).

Dalby fälad-Klockarelyckan utgör en del av en välbevarad rest av ett tidigare utbrett fäladslandskap. Marker med lång hävdkontinuitet utan uppodling eller konstgödsling är idag mycket sällsynta och arealen som återstår utgör några få procent av vad som fanns för 200 år sedan. Denna

dramatiska förändring i landskapet har påverkat förutsättningarna för flora och fauna och trögheten i reaktionen på förändringen gör att många arter håller på att försvinna som en följd av landskapsförändringar som skedde för flera decennier sedan. Unikt för Dalby fälad är att det utgör ett större landskapsavsnitt där andelen fäladsmark fortfarande är relativt hög. Bevarande av arterna knutna till denna naturtyp bör ha en större chans till framgång här än i de annars kraftigt isolerade restförekomster av denna naturtyp som återfinns i det sydvästska landskapet som sannolikt kommer att drabbas hårt av utdöenden trots naturvårdande skötsel.

Fortsatt hävd genom huvudsakligen betesdrift är en förutsättning för långsiktigt bevarande av områdets biologiska mångfald. För att naturvärdena ska bestå och utvecklas i området är det också viktigt att ingen gödning eller stödutfodring av betesdjur får ske och att inga kemiska bekämpningsmedel får användas. Att området värnas från olika former av exploatering och förändrade grundvattenförhållanden är en förutsättning för långsiktigt bevarande av i området förekommande naturtyper och arter.

Kommunen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna inom naturreservatet är av så begränsad omfattning att det inte innebär något allvarligt försvårande av områdets nyttjande i enlighet med vad som annars gäller enligt allemansrätten.

Naturreservatet strider inte mot någon detaljplan.

En privatägd fastighet ingår i reservatet. Pågående markanvändning på fastigheten, bete, påverkas av förbud mot stödutfodring men bedöms inte påtagligt försvåras. Syftet är tvärtom att betet ska fortsätta och det faktum att fastigheten inkluderas i reservatet säkerställer detta på lång sikt. Konsekvenserna på enskilds ekonomiska intressen bedöms som små.

Skyddet bidrar till att uppnå miljömålen *Ett rikt växt- och djurliv, Ett rikt odlingslandskap, Myllrande våtmarker och Frisk luft* samt de nationella friluftsmålen *Tillgång till natur för friluftsliv* och *Friluftsliv för god folkhälsa*.

Avvägning mellan riksintressen

Det föreslagna naturreservatet omfattar 37,1 ha. Den största delen, cirka 34,7 ha, ligger inom riksintresse för naturvård (N86). Cirka 24 ha av reservatsområdet ligger också inom riksintresse för värdefulla ämnen och material (M:3, Önnestöv). I princip hela den yta som omfattas av riksintresse för värdefulla ämnen och material omfattas också av riksintresse för naturvård (23,5 ha). Reservatsområdet består av en mosaik av olika livsmiljöer. Mycket höga naturvärden finns i områdets centrala och södra delar där de motstående riksintressena sammanfaller. Stora delar av det föreslagna reservatsområdet är därmed av riksintresse för oförenliga ändamål. En mindre del av området, längst i sydost, omfattas också av riksintresse för kulturmiljövård (M82, Björnstorps-Gödelöv).

Reservatsområdet ligger centralt inom det i riksintresset för naturvård utpekade representativa odlingslandskapet Önnestöv-Dalby-Måryd.

Centralt i värdeomdömet är naturbetesmarker och ängar som utgörs av öppen hagmark, buskrik utmark, hackslått, slätterkärr och annan öppen äng där art- och individrika växtsamhällen med hävdgynnade arter återfinns. Betesmarker och enefälader utgör också ett uttryck för riksintresset för kulturmiljövård.

Inom riksintresset för värdefulla ämne och material utvinns idag genom Sydsten AB gnejs och granit i bergtäkten vid Önneslöv. Bergtäkten bidrar till huvudsakligen sydvästra Skånes försörjning av ballastmaterial. En viss mängd brutet material går också på export. Genom sin geografiska närhet till både Lund, Malmö och Köpenhamn är täkten regionalt viktig.

Riksintresset för bergmaterial detaljavgränsades av Statens geologiska undersökning 2005-07-01. Boverket, Länsstyrelsen i Skåne län samt Lunds kommun påpekade samtliga i yttranden under processen att det saknades underlag för avgränsningen av riksintresset norr om väg 956 (Veberödsvägen).

Kommunen har hanterat frågan om de oförenliga riksintressena i området inom ramen för tidigare och nu gällande översiktsplan samt fördjupad översiktsplan för Skrylleområdet från 2006. Kommunens ställningstagande i fördjupad översiktsplan för Skrylle är att naturvårdsintresset ska ges företräde norr om väg 956. Länsstyrelsen ställde sig i yttrande 2005-10-12 bakom denna avvägning mellan riksintressena. Kommunens ställningstagande aktualiserades genom ÖP 2018.

Ställningstagandet baseras på de höga och sedan lång tid kända och utpekade naturvärdena i området som är av både nationellt och internationellt intresse. Det föreslagna reservatsområdet hyser särskilt känsliga livsmiljöer och såväl fridlysta som särskilt skyddsvärda arter vilka är känsliga för störning och skulle påverkas negativt av förändrade grundvattenförhållanden, upphörd hävd eller exploatering. Bland områdets skyddade arter finns ett stort antal häckande fåglar, fladdermöss, och större vattensalamander samt de fridlysta kärlväxterna backsippa, slättergubbe, sankt Pers nycklar, jungfru Marie nycklar, ängsnycklar samt nattviol. Det är angeläget att skydda och långsiktigt vårda dessa miljöer för att kunna nå såväl lokala som nationella miljömål och åtaganden kring bevarande av biologisk mångfald.

Kommunens avvägning mellan riksintressena inom området görs i enlighet med miljöbalkens mål med utgångspunkt från ekologiska, sociala, kulturella och samhällsekonomiska hänsynstaganden. Kommunen ifrågasätter inte behovet av ballastmaterial men har löpande påpekat att en regional materialhushållningsplan behöver tas fram för att långsiktigt hantera dessa frågor på ett sätt så att konflikter mellan landskapets olika värden minimeras. Den direkta närheten till Dalby tätort och de i det aktuella området mycket höga naturvärdena medför att de samhällsekonomiska konsekvenserna, givet områdets beskaffenhet, inte bedöms bli av sådan omfattning att det vid en avvägning överväger intresset för naturvård utan naturvård är det ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. skall en skötselplan ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat. Lunds kommunfullmäktige fastställer med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan att gälla tills vidare (bilaga 6). Inom ramen för denna kan kommunen fortlöpande meddela direktiv om förvaltningen.

Lunds kommun och den nämnd som har naturvårdsansvaret skall vara naturvårdsförvaltare. Vid förvaltningen skall fortlöpande samråd ske med arrendatorer, markägare, övriga berörda förvaltningar inom Lunds kommun och berörda myndigheter.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper ska beaktas i den löpande skötseln av området.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på park- och naturavdelningen på tekniska förvaltningen i dialog med markägare och arrendatorer. Personal från stadsbyggnadskontoret och kommunkontoret har deltagit i beredningen. Ärendet har remitterats till berörda fastighetsägare, föreningar och myndigheter. Samtliga inkomna yttranden samt förvaltningens svar redovisas i bilaga 8.

Överklagande

Beslutet ska kungöras i ortstidning samt genom att det på kommunens anslagstavla tillkännages att protokollet för de beslutade föreskrifterna har justerats. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen var införd i ortstidning.

Detta beslut kan överklagas till Länsstyrelsen i Skåne län. Information kring överklagande finns i bilaga 5.

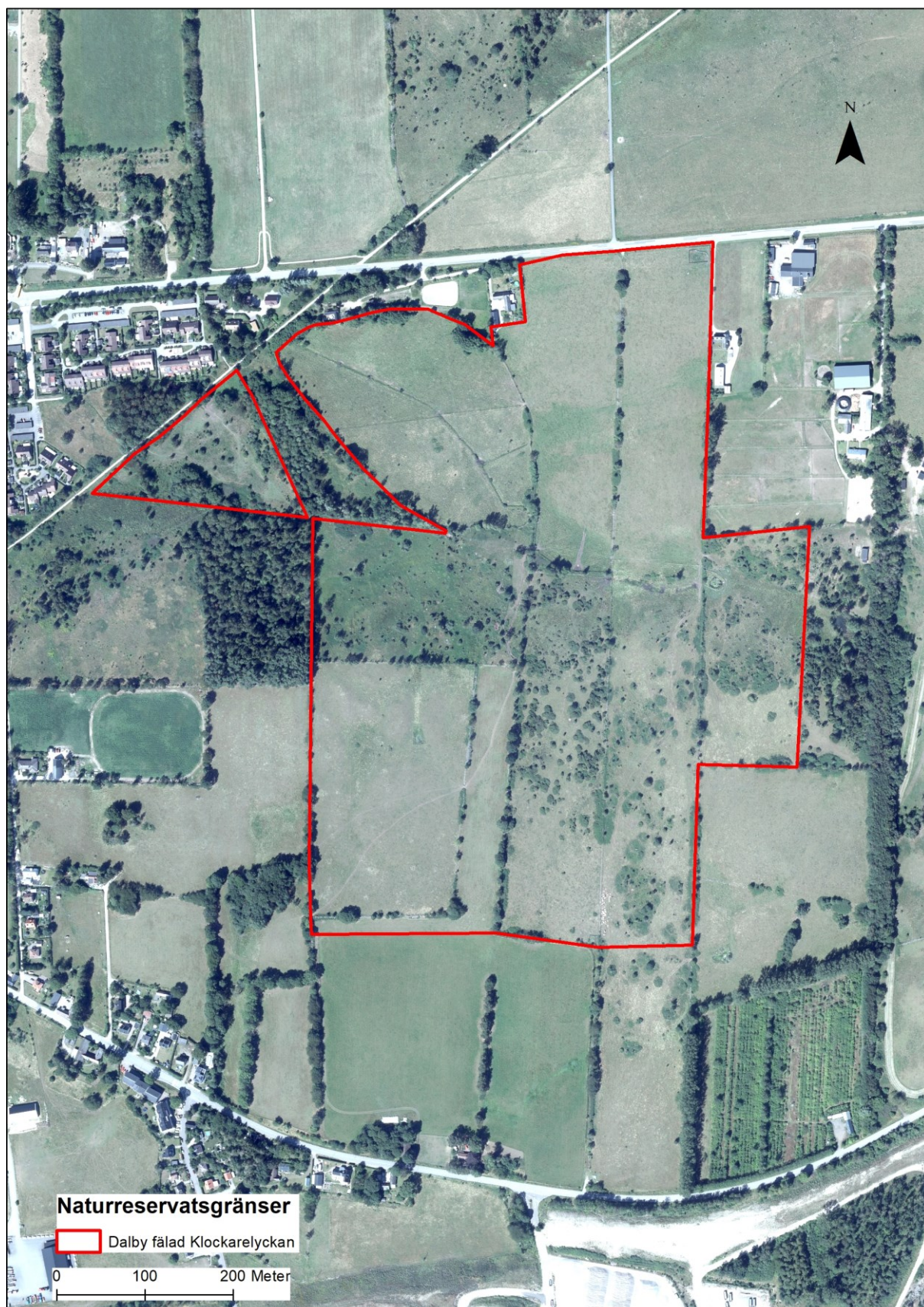
Bilagor

1. Karta över naturreservatet med avgränsning
2. Översiktskarta
3. Karta med skötselområden
4. Sändlista
5. Hur man överklagar kommunens beslut
6. Skötselplan
7. Artlista
8. Remissammanställning

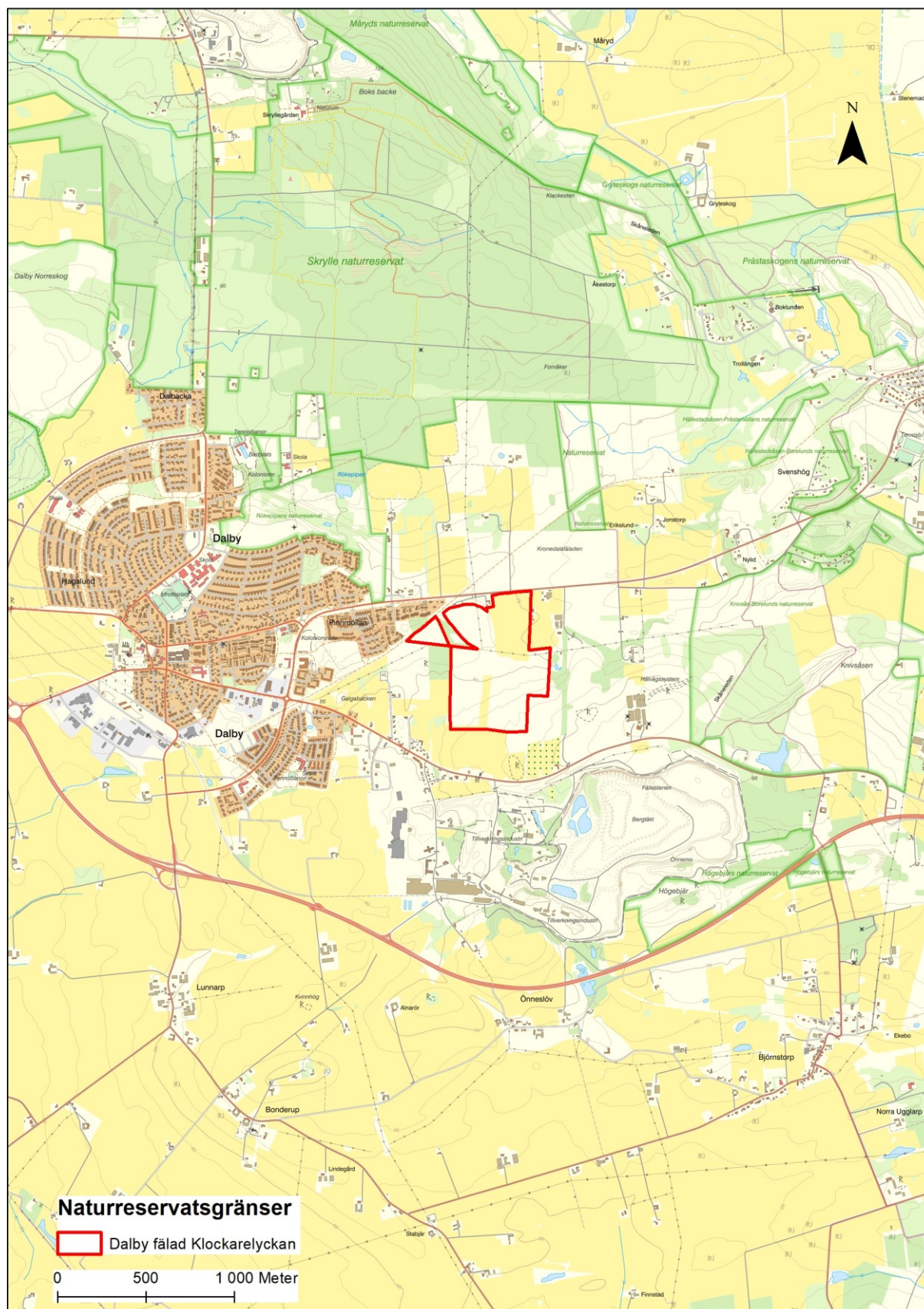
Beslut expedieras till:

Enligt sändlista
Akten

Bilaga 1. Karta över naturreservatet med avgränsning

Bilaga 2. Översiktskarta

Bilaga 3. Skötselområde

Bilaga 5. Hur man överklagar kommunens beslut

Kommunens beslut i frågor som rör bildande, ändring eller upphävande av naturreservat får överklagas (19 kap 1 § miljöbalken). Beslut får överklagas av den som beslutet angår om det gått honom eller henne emot (16 kap 12 § miljöbalken). Vissa ideella föreningars rätt att överklaga enligt 16 kap 13 § miljöbalken gäller enbart domar och beslut om tillstånd, godkännande och dispens, alltså inte bildande, ändring eller upphävande av reservat.

Om du vill överklaga Lunds kommuns beslut ska du skriva till Länsstyrelsen Skåne, förvaltningsavdelningen.

Överklagandet ska dock skickas till:

Lunds kommun

Box 41

221 00 LUND

Av överklagandet ska framgå vilket beslut som du överklagar (ange diarienummer) och hur och varför du vill att beslutet ska ändras.

Skrivelsen ska undertecknas. Uppge även namn och telefonnummer. Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, så bör du skicka med detta.

Lunds kommun måste ha fått ditt överklagande senast den (**datum anges när beslut är taget i kommunfullmäktige**). Annars kan överklagandet inte tas upp till prövning.

Behöver du veta mera om hur du ska göra kan du kontakta Lunds kommun på tel. 046-35 50 00 (växel)

Skötselplan för naturreservatet Dalby fälä-
Klockarelyckan, Lunds kommun

2020/837

1 Innehåll

1	Syfte med naturreservatet	2
2	Beskrivning av området	2
2.1	Översiktskarta	3
2.2	Historisk och nuvarande markanvändning.....	3
2.3	Inventeringar, planer och program	6
2.4	Geovetenskaplig beskrivning	7
2.5	Skötselområden.....	7
2.6	Biologisk beskrivning	8
2.7	Kulturhistoria	10
2.8	Friluftsliv	10
3	Planerad markanvändning och skötsel.....	11
3.1	Övergripande bevarandemål.....	11
3.2	Generella riktlinjer & anvisningar.....	11
4	Mål och åtgärder för skötselområden.....	11
4.1	Skötselområde 1 (3,67 ha).....	12
4.2	Skötselområde 2 (5,10 ha).....	12
4.3	Skötselområde 3 (12,0 ha).....	13
4.4	Skötselområde 4 (1,97 ha).....	14
4.5	Skötselområde 5 (7,55 ha).....	14
4.6	Skötselområde 6 (5,01 ha).....	15
4.7	Skötselområde 7 (1,8 ha).....	15
5	Friluftsliv och rekreation.....	16
5.1	Tillgänglighet och information.....	16
5.2	Utmärkning av naturreservatets gräns.....	16
6	Jakt och fiske.....	16
7	Tillsyn	16
8	Dokumentation och uppföljning	16
8.1	Uppföljning av bevarandemål	16
8.2	Uppföljning av skötselåtgärder	16

Skötselplan för naturreservatet Dalby fälad-Klockarelyckan

1 Syfte med naturreservatet

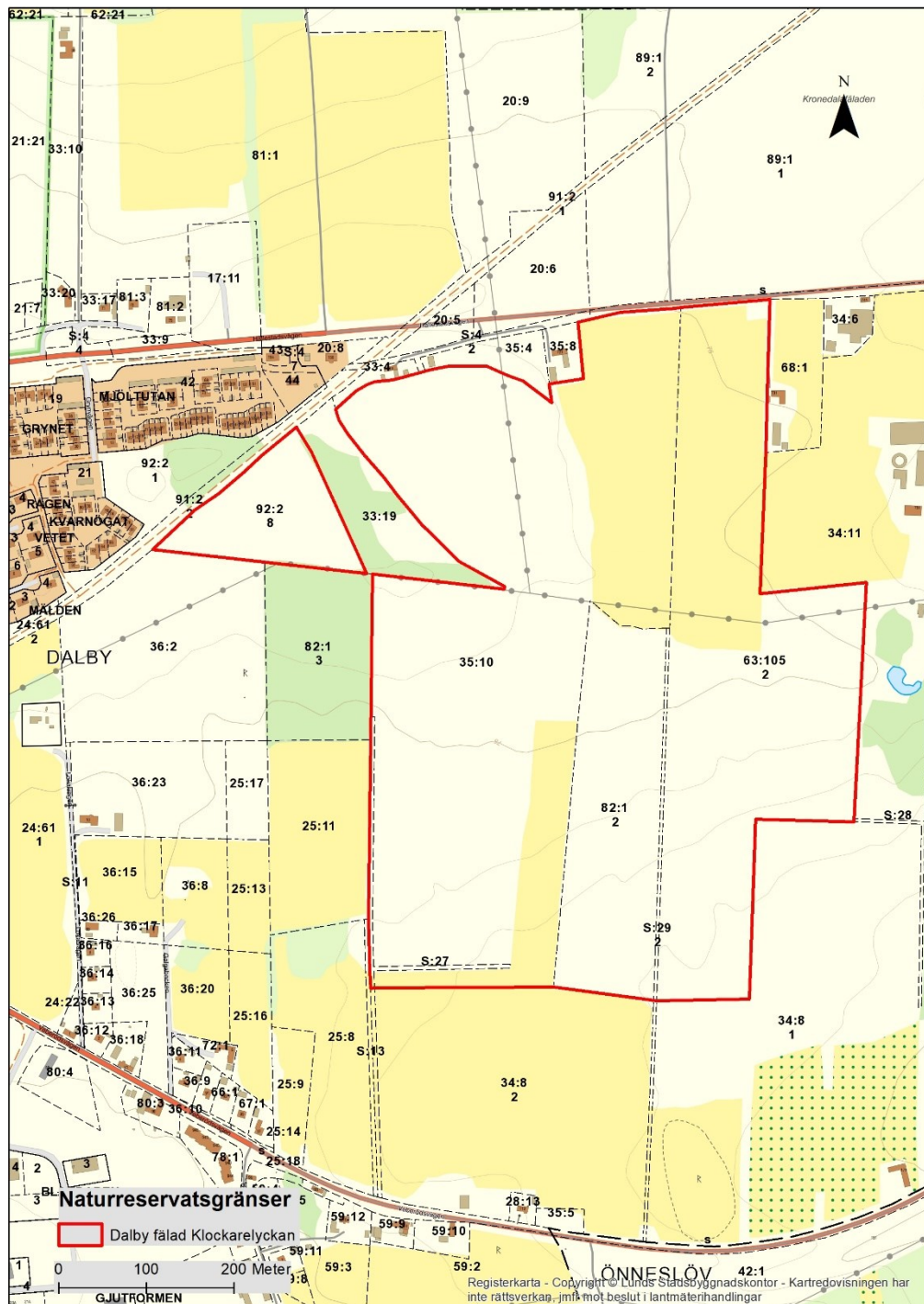
Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets kulturpräglade miljöer bestående av betesmark med dess biologiska mångfald ska bevaras och återställas. Inom området värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter ska skyddas och återställas. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Syftet ska tillgodoses genom att:

- De öppna betesmarkerna (fäladsmarkerna) bevaras och restaureras
- Områdets faunistiska, floristiska och mykologiska värden bevaras, restaureras och utvecklas,
- I området förekommande habitatlistad, rödlistad eller sällsynt art gynnas,
- Anordningar för friluftslivet upprättas och underhålls i den utsträckning som är förenligt med bevarandet av områdets naturvärden,
- Åtgärder löpande utvärderas och anpassas till ny kunskap om hotade arter.

2 Beskrivning av området

Områdets namn:	Dalby fälad - Klockarelyckan
Naturvårdsverket DOS:	1114149
Beslutsdatum:	
Skyddsform:	Naturreservat enligt Miljöbalken
Markägare:	Lunds kommun och enskild
Förvaltare:	Lunds kommun, genom tekniska förvaltningen.
Kommun:	Lund
Län:	Skåne län
Fastigheter:	Dalby 35:10, 63:105, 82:1, 92:2
Gränser:	Området är markerat med röd heldragen linje på bifogad karta
Arealer:	37,1 ha
Lägesbeskrivning:	Cirka 1,5 km öster om Dalby centrum
Kartblad:	2C4J
Koordinat centralpunkt:	X 1347090 Y 6173225 RT 90
Naturgeografisk region:	7, Skånes sediment- och horstområde
Vegetationszon:	Nemorala zonen (sydsvensk lövskogsregion)

2.1 Översiktskarta

Figur 1. Översiktskarta av naturreservatet med omgivningar.

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Naturreservatet ligger sydost om Dalbys bebyggelse; mellan Hällestadsvägen i norr, Hällestadsspåret i väster och gamla Veberödsvägen i söder. Historiskt är fäladen en rest av Dalby bys utmarker där kreatur gemensamt har gått och betat sedan Dalby by bildades för 1000 år sedan. Fäladsmarken användes även för att samla

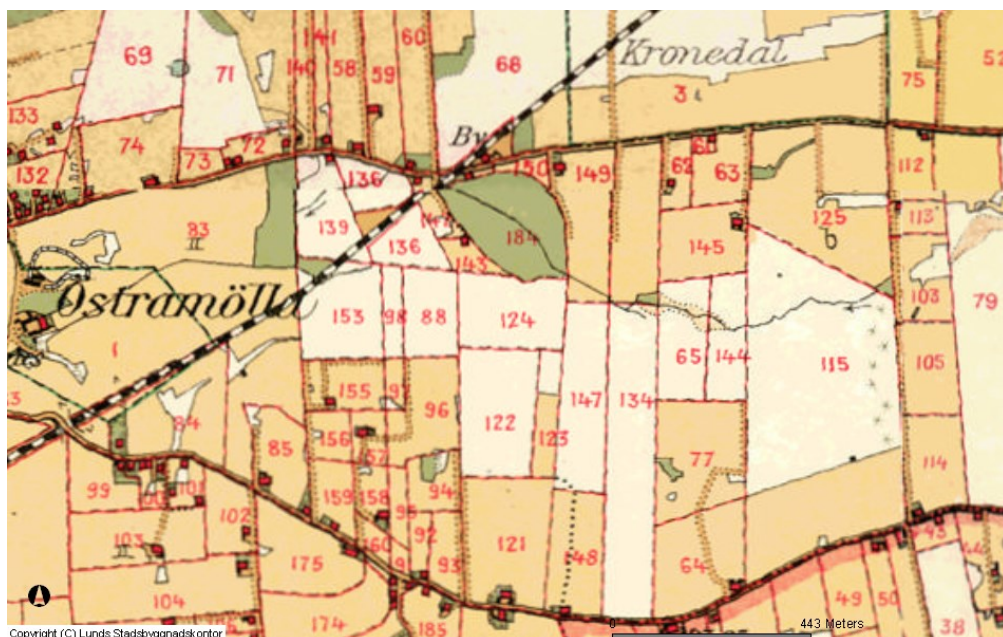
ved och virke och de fuktiga delarna slåttrades för vinterfoder till djuren. I Sverige har cirka 90 % av naturbetesmarkerna försvunnit sedan mitten av 1800-talet. I området mellan Dalby och Torna Hällestad har en förhållandevis stor del av fäladslandskapet bevarats. Tillsammans ger de små avgränsade fastigheterna en historisk bild av hur det gamla betade landskapet såg ut på den skånska landsbygden.

Den inhägnade del av naturreservatet som i dag kallas för Klockarelyckan var enligt en äldre karta från 1764 en slåtteräng vilken hägnades in och sköttes av klockaren Pravits. I de äldsta texterna kallas Klockarelyckan för Mårtens lycka och omgivningen beskrivs som "Dalby fäladsmark är här omkring".

Storskiftskartan från 1789 beskriver större delen av området som fäladsmark med skoglös, stenig och buskig mark med små kärr. Det låglänta partiet i reservatets centrala del användes som ängsmark. Skifteskartorna stämmer väl överens med hur det ser ut i dag vad gäller betesmark och var de fuktigare partierna är belägna.

Enskifteskartan från 1810 visar hur den tidigare gemensamt ägda fäladsmarken delas in i mindre privatägda områden. Dagens fastighetsgränser och stenmurar följer fortfarande den indelningen väl.

På hushållningssällskapets karta över Dalby fälad från 1912 är ungefär hälften av marken fäladsmark medan den andra hälften är odlad mark (fig. 2). Klockarelyckan är slåttermark enligt samma karta och bilden speglar väl hur landskapet ser ut än i dag.

Figur 2. Hushållningssällskapets karta över Dalby fälad från 1912. Vit färg visar naturbetesmark, grön visar slåttermark och gul visar åkermark.

Figur 3. Flygfoto över Dalby fäläd från 1940 visar en busk- och trädlös fälädsmark där bäcken rinner igenom de centrala delarna.

Flygfoto från 1940 (fig. 3) visar Dalby fäläd helt utan buskar och träd med undantag av ett skogsområde väster om naturreservatet. Jämfört med flygfoton över samma område från 2016 syns det tydligt att buskskiktet har ökat betydligt (fig. 4). På båda flygfotona syns det tydligt hur diket går genom de centrala delarna av området från den östra till den västra sidan av Dalby fäläd. Man kan även se hur Dalby har växt österut mot naturreservatet.

Figur 3. Flygfoto över Dalby fäläd från 2016 visar en fälädsmark med ett ökat buskskikt.

Fäladen består i dag till övervägande del av betad gräsmark och betas till största delen av nötkreatur men även med häst. Området är relativt tätortsnära och tillgängligheten är ganska god med befintliga stättor för att ta sig runt mellan hagarna.

2.3 Inventeringar, planer och program

I Grönprogram (2020) och Grönstruktur- och naturvårdsprogrammet för Lunds kommun – bevarande och utveckling (2006) är den största delen av naturreservatet (den centrala och den sydostliga delen) klassat som naturvårdsklass 1 och övriga delar som naturvårdsklass 3 (1-3 gradig skala där klass 1 bedöms ha högst värde). Området beskrivs som ett av de mest värdefulla fäladslandskapen i landet där stora delar är av riksintresse för naturvård (NV) och kulturmiljövård (KMV).

I den fördjupade översiktsplanen för Skrylleområdet (2006) beskrivs området som ett större sammanhängande fäladsområde med höga naturvärden. Området har potential för ett ökat friluftsliv och dess exponering i sluttningen mot Hällestadsvägen är viktigt för landskapets karaktär.

Stora delar av området var med i Jordbruksverkets ängs- och betesmarksinventering 2002-2004 (Rapport 2005:1). Framförallt består området av Fuktängar (6410), enbuskmarker (5130) med inslag av artrika torra låglandsgräsmarker (6270) och torra hedar (4030).

I "Det skånska Landsbygdsprogrammet - Ett utvecklingsprogram med landskapsperspektiv" står det att naturbetesmarkerna i Romeleåsen har höga natur- och kulturvärden. Bevarande av områdets naturbetesmarker med fäladsmarkerna i fokus är av stor betydelse för områdets natur- och kulturvärden samt karaktär. Insatser för att gynna betesdjursproduktion kopplat till betesmarksskötsel är viktiga för förståelsen av området och för upplevelsen av landskapskaraktären. Området tas även upp i "Sveriges finaste odlingslandskap – Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet" (Naturvårdsverket 1997).

Stora delar av området är riksintresse för naturvård och mindre delar i sydost för kulturmiljövård. Södra delen av området utgörs av riksintresse för mineral.

Som en förberedande del av naturreservatsbildningen utförde Lunds kommuns tekniska förvaltning en inventering av kärlväxter i naturreservatet under sommaren 2010. I området fanns 26 av de arter som användes som positiva signalarter i ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004. Bland annat hittades backsippa,

ängshavre, granspira, jungfru Marie nycklar, svinrot, slåttergubbe och hirsstarr som samtliga tillhör de slåttergynnade arterna. Området beskrivs som en mosaik av mer eller mindre finare partier med hävdberoende arter och partier där ohävdarter dominerar.

2.4 Geovetenskaplig beskrivning

Dalby fälad ligger på den nordvästra sluttningen av Romeleåsen. Romeleåsen är en horst med en total area av 160 km² och sträcker sig från Ystad i söder till Billebjer i norr. Det är Sveriges sydligaste urbergsområde som går i dagen och åldern på den västra sidan av Romeleåsen är beräknad till 1590-1700 miljoner år.

Markförhållandena varierar från torrare i höjderna medan det i den centrala slänten som går i öst-västlig riktning är betydligt fuktigare. Berggrunden består mestadels av finkornig gnejs. Jordarterna består av moränlera och postglacial sand.

2.5 Skötselområden

Figur 5. Karta över reservatets indelning i skötselområden.

2.6 Biologisk beskrivning

Flora

Naturreservatet består huvudsakligen av betad fälads- och tidigare åkermark där den största delen består av torr- och fuktängar med mindre inslag av medelrikkärr. Området skiftar mellan torrare partier i slänterna och fuktigare partier i de flackare delarna.

Område 1

Område 1 är det biologiskt mest intressanta området i naturreservatet med inslag av torrbacke och medelrikkärr. Kärrret går från den östra sidan till den västra sidan samtidigt går det ett fuktigt stråk uppifrån sluttningen i det sydöstra hörnet där mindre källflöden springer fram. Slåttergubbe (VU), sankt pers nycklar, jungfru marie nycklar, svinrot (NT), granspira (NT), stagg, grönstarr, ängsstarr (NT), hirsstarr, loppstarr (VU), borsttåg (NT), backsippa (VU), tätört, rundsilesår, ängsvädd, ängsull och gökblomster är några av de andra hävdberoende arterna som finns i området.

I det nordöstra hörnet finns en torrbacke där det bland annat växer brudbröd, backsippa ängshavre, darrgräs, backnejlika, knägräs, jungfrulin, ärenpris och gulmåra.

Det förekommer rikligt med enebuskar men det finns även inslag av sälg, slån och björk.

Område 2

En till stora delar fuktig betesmark. Vanliga arter är älgört, veketåg och tuvtåtel. Men det förekommer även t ex kärrjohannesört (NT), gökblomster, nattviol, darrgräs, gulvial, knägräs, stagg samt källgräs (VU). Det finns träd- och buskar utmed stenvallen som omgärdar området.

Område 3

Välbevarad fäladsmark med hävdberoende arter där det i de finare partierna bland annat växer ängsstarr, loppstarr, granspira, jordtistel (NT), slåttergubbe, jungfru marie nycklar, majnycklar (NT), kärrjohannesört, revig blodrot (VU), ängsskära (NT), nattviol, backtimjan (NT), blåsuga, stagg, brudbröd och ärenpris. I de flacka och fuktiga partierna är det rikligt med tuvtåtel, kärrtistel, veke- och knapptåg

Område 4

Fäladsmark med både fuktiga och torra partier med ett omfattande träd- och buskskikt. Floran är rik med arter som svinrot, jungfrulin, brudbröd, jordtistel och backsippa.

Område 5

Betesmark som tidigare har brukats som åker. Floran är trivial och består mest av vallgräs.

Område 6

En helt öppen betesmark med delvis kulturpåverkad grässvål i främst den södra delen men med en mer naturlig vegetation i norr. Ett litet grävt småvatten förekommer i området. Bland kärlväxterna kan nämnas backsippa, brudbröd och darrgräs.

Område 7

Betesmark som tidigare varit odlad. Kulturpåverkad flora. Värdefull för landskapsbilden, kulturmiljön och som förbindelselänk mellan övriga områden.

Svampar

I den östra delen av området har en stor mängd svampar som är knutna till ogödslade gamla betesmarker hittats: praktvaxskivling (NT), scharlakansvaxskivling (NT), fager vaxskivling (NT), sepiavaxskivling (VU) m fl arter.

Fauna

Området är rikt på dagfjärilar, humlor, bin, trollsländor och andra insekter. Dessa fungerar som pollinatörer och är beroende av de växter som är förknippade med området, bland annat födosöker många av insekterna på de rikligt förekommande korgblommiga växterna. Sotnåtfjäril (NT), violettekantad guldvinge (NT) och storfibblebi (NT) har observerats.

Inom området finns större och mindre vattensalamander. I övrigt har vanlig groda och ätlig groda observerats. Större vattensalamander har påträffats i vattensamlingar inom skötselområde 4.

Flera intressanta fladdermusarter har observerats: mindre brunfladdermus (CR), större brunfladdermus, dvärgpipistrell, brunlångöra, nordfladdermus och gråskimlig fladdermus.

En stor mängd fågelarter häckar i området eller passerar under flyttningen söderut. Bland troliga häckfåglar i området eller dess närhet kan nämnas: gröngöling (NT), buskskvätta (NT), ängsfiolärka (NT), gulsparr (VU), stare (VU) och tornseglare (VU).

Några däggdjur som finns i eller besöker området är grävling, räv, fälthare, rådjur och vildsvin.

2.7 Kulturhistoria

Dalby fälad – Klockarelyckan är en rest av ett medeltida fäladsområde som täckte hela Romeleåsen från Hardeberga och ner över Dalby och vidare mot Björnstorp.

Fäladsmarken var samägd av byarna och godsens och här gick djuren för att beta. Sannolikt var skötseln mycket mosaikartad och all resurs togs till vara. De fuktiga områdena användes som ängsmark som slåtrades för vinterfoder till djuren och det som gick att bränna användes som ved och till annat som behövdes på gården. Därför har området historiskt troligen varit mycket fattigt på både träd och buskar. I samband med att jordbruket effektiviserades och vallodlingen uppstod sjönk betestrycket och fäladen började växa igen med enebuskar. Träd har tillåtits etablera sig utmed stengärdesgårdarna men har i övrigt hållits efter.

Flera av fastigheterna inom naturreservatet är avgränsade av stenmurar. Huvuddelarna av stenmurarna går parallellt från den södra till den norra delen. Stenmurarna byggdes sannolikt under enskiftet i början av 1800-talet när utmarken delades upp mellan ägarna.

Delar av Dalby 35:10 utgör den egentliga Klockarelyckan. Lantmäterihandlingar visar att marken tilldelades klockaren Pravits under mitten av 1700-talet. Klockaren Pravits lät hägna in marken för att bruka den som slåttermark och Klockarelyckan har varit avskild från den omkringliggande fäladsmarken sedan dess. Det syns tydligt i landskapet att den stenmur som omgärdar Klockarelyckan inte är från samma tidsperiod som de övriga. Stenmuren som omger området följer naturen då den omgärdar den fuktiga slåttermarken och har därför en oval form. Övriga stenmurar är raka med räta vinklar – utlagda av en lantmätare på skifteskartorna.

Övriga delar av fäladsmarken är namnlös – den obebyggda betesmarken var ju gemensamt ägd av byns bönder fram till 1800-talet. Därför har naturreservatet fått namnet Dalby fälad – Klockarelyckan.

2.8 Friluftsliv

Naturreservatet ligger i direkt anslutning till Dalbys östra och sydöstra bebyggelse. Närheten till Dalby och de delar av byn som i övrigt saknar närnatur gör att värdet för friluftslivet i området är stort. Från höjderna är det en tilltalande vy över det öppna fäladslandskapet med en utsikt ner mot Hällestadsvägen och upp mot Dalbys vattentorn. Det rör sig redan i dag folk i området och området har potential att i takt med ökad exploatering bli ett område med ett aktivt friluftsliv.

Hällestadsspåret ligger i direkt anslutning till naturreservatet vilket gör att det är lätt att ta sig dit till fots eller med cykel. För att underlätta passage mellan betesfällorna finns det flera övergångar jämnt fördelade i området.

Områdets varierande topografi och behov av hävd genom betande djur vilket medför instängsling gör att tillgängligheten delvis är begränsad.

3 Planerad markanvändning och skötsel

3.1 Övergripande bevarandemål

Målet med naturreservatet är att långsiktig bevara och utveckla de värdefulla hävdbetingade fäladsmarkerna, samt de växt- och djursamhällen som är karaktäristiska för dem. Området ska även fungera som friluftsområde och därför vara tillgängligt för allmänheten.

3.2 Generella riktlinjer & anvisningar

Betesmark

För betesmarken gäller generellt att den ska hållas öppen genom bete eller slåtter. Bestånden av konkurrensstarka ohävdsarter som älggräs och rosendunört ska hållas nere till förmån för hävdberoende arter. Vid behov utförs röjning av buskar och ris. Det får inte tillföras några näringsämnen i området, ingen tillskottsutfodring får ske utanför fångstfällorna (begränsat till tidpunkten för installning) och inga former av bekämpningsmedel eller gödningsmedel får användas.

Vatten/Vattenavledning

Vattendraget som passerar området från öster mot väster ska i möjligaste mån få rinna fritt utan dikesrensningar.

Från Dalby 68:1 m fl fastigheter kommer en dagvattenledning som mynnar i bäcken. Om möjligt ska åtgärder vidtas inom reservatets förvaltning som minimerar behovet av rensningar i vattendraget genom förändringar i hur vatten från de kringliggande fastigheterna leds genom området.

Kulturlämningar och fornvård

Alla stenmurarna omfattas av det generella biotopskyddet enligt miljöbalken.

4 Mål och åtgärder för skötselområden

För områden som betas gäller generellt att betesdjur ej ska hållas inom området 1 december – 31 mars. Tillskottsutfodring ska undvikas men

kan utföras i anslutning till när djuren släpps på bete under våren och i samband med installning under hösten. Plats och mängd ska väljas så att naturvärdena inte skadas genom tramp och näringstillförsel.

4.1 Skötselområde 1 (3,67 ha)

Beskrivning

Området har mycket höga floristiska värden kopplade till slåtter- och beteshävd. Det är kuperat med flera fuktstråk vilket gör mark och vegetation känslig för kreaturstramp. Det är olämpligt med tunga kreatur under stora delar av året vilket gör området svårt att hävda genom enbart bete. Kompletterande slåtter kan vara nödvändigt för att hålla arter som t ex tuvtåtel, älgört och tåg i låga tätheter. Buskar och träd gynnas också av att området är svårhävdad.

Bevarandemål

Målet är att upprätthålla en välhävdad gräsmark med lågt inslag av träd och buskar. Vegetationen ska domineras av hävdberoende arter typiska för ängs- och naturbetesmark genom att:

- Kväve- och trampgynnade arter som älgört och tuvtåtel hålls nere genom bete och slåtter.
- Träd- och busktäckningsgraden ska vara högst 5 %.
- Typiska arter för området som granspira, jungfru Marie nycklar, slåttergubbe, svinrot, ängsvädd, tätört och i de lite torrare partierna ängshavre, darrgräs, knägräs, brudbröd och ängsskallra ges förutsättningar att förekomma i livskraftiga populationer.
- Arealen av fuktäng och medelrikkärr bibehålls

Skötselåtgärder

- Slåtter- och beteshävden anpassas efter årsmånen
- Kompletterande slåtter av t ex älgört och tuvtåtel genomförs vid behov
- Området hålls fritt från uppväxande sly.

4.2 Skötselområde 2 (5,10 ha)

Beskrivning

Området är en del av fäladen som åtminstone under 1700- och 1800-talet nyttjades för slåtter. Hävden har därefter ersatts av betesdjur. Området är fuktigt och delvis stenigt vilket gör det svårt att slå med slåtterbalk eller andra maskiner. Betesdjuren kan periodvis behöva kompletteras med slåtter av t ex veketåg, älgört och tuvtåtel.

Bäcken, som är dikad, går centralt genom området. Från öster ansluter en dagvattenledning.

Bevarandemål

Målet är att upprätthålla en välhävdd gräsmark med lågt inslag av träd och buskar på den öppna ytan medan den får finnas buskar utmed områdets gränser. Vegetationen ska domineras av hävdberoende arter typiska för fuktig ängs- och naturbetesmark genom att:

- Kväve- och trampgynnade arter som älgört och tuvtåtel hålls nere genom bete och slåtter.
- Träd- och busktäckningsgraden ska vara högst 1 %.
- Typiska arter för området som gökblomster, nattviol, darrgräs och gulvial ges förutsättningar att förekomma i livskraftiga populationer
- Arealen fuktäng och medelrikkärr bibehålls.

Skötselåtgärder

- Beteshävden anpassas efter årsmånen.
- Kompletterande slåtter av t ex älgört och tuvtåtel genomförs vid behov.
- Området hålls fritt från uppväxande sly.

4.3 Skötselområde 3 (12,0 ha)

Beskrivning

Öppen välbevarad fäladsmark med värdefull flora. Det förekommer enebuskar, björnbärssnår och andra inslag av buskar och träd inom och i kanterna av området.

Bevarandemål

Målet är att upprätthålla en välhävdd gräsmark med inslag av träd och buskar. Vegetationen ska domineras av hävdberoende arter typiska för naturbetesmark genom att:

- Området betas med nötkreatur eller i andra hand hästar, fuktiga delar kan slåttas.
- Träd- och busktäckningsgraden ska vara högst 5 %.
- Typiska arter för området som jordtistel, slåttergubbe, backsippa och backtimjan ges förutsättningar att förekomma i livskraftiga populationer.
- Arealen fuktäng bibehålls.

Skötselåtgärder

- Slåtter- och beteshävden anpassas efter årsmånen.

- Kompletterande röjning respektive slåtter av t ex björnbär, älgört och tuvtåtel genomförs vid behov.
- Området hålls fritt från uppväxande sly.

4.4 Skötselområde 4 (1,97 ha)

Beskrivning

Fäladsmark med värdefull flora. Det förekommer buskar och träd inom området, bl a planterade äppelträd. I den norra delen en igenväxande våtmark.

Bevarandemål

Målet är att upprätthålla en välhävdd gräsmark med sparsamt inslag av träd och buskar. Vegetationen ska domineras av hävdberoende arter typiska för naturbetesmark genom att:

- Grässvålen hålls väl avbetad av nötkreatur eller hästar.
- Träd- och busktäkningsgraden ska vara högst 5 %.
- Typiska arter för området som svinrot, jungfrulin, brudbröd, jordtistel och backsippa ges förutsättningar att förekomma i livskraftiga populationer.

Skötselåtgärder

- Beteshävd anpassas efter årsmånen.
- Området hålls fritt från uppväxande sly.

4.5 Skötselområde 5 (7,55 ha)

Beskrivning

Tidigare åkermark eller mark påverkad av gödsling. Inga buskar och träd förutom det som växer utmed stenmurarna. Inga höga floravärden men området är viktigt att bevara öppet för att behålla den fina landskapsbilden.

Bevarandemål

Målet är att upprätthålla en hävdad gräsmark med inslag av träd och buskar utmed stenmurarna. Enstaka solitära träd kan etableras på de öppna ytorna. Vegetationen ska domineras av hävdberoende arter typiska för naturbetesmark genom att:

- Grässvålen hålls avbetad och/eller slåttas.

Skötselåtgärder

- Beteshävd och/eller slåtter.
- Området hålls fritt från uppväxande sly.

4.6 Skötselområde 6 (5,01 ha)

Beskrivning

Öppen fäladsmark med värdefull flora i främst den norra delen. Det förekommer träd och buskar utmed stenmurarna som omger området och i området förekommer ett grävt småvatten.

Bevarandemål

Målet är att upprätthålla en välhävdd gräsmark med sparsamt inslag av träd och buskar. Vegetationen ska domineras av hävdberoende arter typiska för naturbetesmark genom att:

- Grässvålen hålls väl avbetad av nötkreatur eller hästar.
- Träd- och busktäckningsgraden ska vara högst 1 %.
- Typiska arter för området som backsippa, brudbröd och darrgräs ges förutsättningar att förekomma i livskraftiga populationer.
- Småvatten bibehålls.

Skötselåtgärder

- Beteshävden anpassas efter årsmånen.
- Området hålls fritt från uppväxande sly.
- Småvatten rensas vid behov.

4.7 Skötselområde 7 (1,83 ha)

Beskrivning

Två delområden som utgörs av fd åkermark som idag hävdas genom bete och slåtter. Inga buskar och träd förutom det som växer utmed stenmurarna. Inga höga floravärden men området är viktigt att bevara öppet för att behålla den fina landskapsbilden.

4.7.1 Bevarandemål

Målet är att upprätthålla en hävdad gräsmark med inslag av träd och buskar utmed stenmurarna. Enstaka solitära träd kan etableras på de öppna ytorna. Vegetationen ska domineras av hävdberoende arter typiska för naturbetesmark genom att:

- Grässvålen hålls avbetad och/eller slåttas.

Skötselåtgärder

- Beteshävd och/eller slåtter.
- Området hålls fritt från uppväxande sly.

5 Friluftsliv och rekreation

5.1 Tillgänglighet och information

Parkeringsplats finns i anslutning till reservatet. Hällestadsspåret passerar i områdets västra kant vilket ger god åtkomst för besökare till fots eller cykel. Grindar och/eller stättor ska finnas så att stängsel kan passeras. Informationsskyltar med beskrivning av reservatet ska finnas vid de större ingångarna och det kan övervägas att anordna en markerad slinga genom området för att öka tillgängligheten. All utveckling av friluftslivet i området ska utformas så att inga naturvärden skadas och så att områdets naturkaraktär bevaras.

5.2 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsmarkering ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

6 Jakt och fiske

Inom fastigheten Dalby 82:1 regleras inte jakt och fiske. I övrigt ska jakt endast ske som så kallad skyddsjakt.

7 Tillsyn

Naturvårdsförvaltaren utövar den dagliga tillsynen. I övrigt sker tillsynen av Miljönämnden.

8 Dokumentation och uppföljning

8.1 Uppföljning av bevarandemål

Kontakt ska tas med floraväktarna minst vart femte år för att få en bild av populationsutvecklingen för de arter som följs inom projektet. Florainventering ska utföras minst vart tionde år för att följa bestånden av främst rödlistade arter.

Metodiken för uppföljning av bevarandemål bör utredas för samtliga kommunala naturreservat och anpassas efter ny kunskap och förändrade resurser.

8.2 Uppföljning av skötselåtgärder

Översyn av gränsmarkeringar ska göras minst vart femte år.

Beteshävderna ska kontrolleras årligen. Grindar och stängselövergångar ska kontrolleras årligen.

Bilaga 7. Artlista

Lista över observerade arter som rapporterats i Artportalen inom naturreservatet Dalby fälad-Klockarelyckan under perioden 2000-01-01 till 2022-02-23

Kärlväxter

<i>Svenskt namn</i>	<i>Vetenskapligt namn</i>	<i>Rödlistekategori</i>
Kärrfräken	Equisetum palustre	
Skogsfräken	Equisetum sylvaticum	
Andmat	Lemna minor	
Stor andmat	Spirodela polyrhiza	
Kärrsälting	Triglochin palustris	
Fläcknycklar	Dactylorhiza maculata	
	Dactylorhiza maculata subsp. maculata	
Jungfru Marie nycklar		
Sankt Pers nycklar	Orchis mascula	
Nattviol	Platanthera bifolia	
Grönvit nattviol	Platanthera chlorantha	
Storigelknopp (aggregat)	Sparganium erectum agg.	
Vanlig storigelknopp	Sparganium microcarpum	
Bredkaveldun	Typha latifolia	
Ryltåg	Juncus articulatus	
Knapptåg	Juncus conglomeratus	
Knippfryle	Luzula campestris	
Stjärnstarr	Carex echinata	
Slankstarr	Carex flacca	
Ängsstarr	Carex hostiana	NT
Vanlig ängsstarr	Carex hostiana var. hostiana	NT
Näbbstarr/jämtstarr	Carex lepidocarpa	
Hirsstarr	Carex panicea	
Pillerstarr	Carex pilulifera	
Loppstarr	Carex pulicaris	NT
Ängsull	Eriophorum angustifolium	
Rödven	Agrostis capillaris	
Kruståtel	Avenella flexuosa	
Darrgräs	Briza media	
Källgräs	Catabrosa aquatica	VU
Kamäxing	Cynosurus cristatus	
Knägräs	Danthonia decumbens	
Rödsvingel	Festuca rubra	
Mannagräs	Glyceria fluitans	
Ängshavre	Helictochloa pratensis	
Luddtåtel	Holcus lanatus	
Vanlig blåttåtel	Molinia caerulea subsp. caerulea	
Stagg	Nardus stricta	

Knölgröe	Poa bulbosa	
Vitsippa	Anemone nemorosa	
Kabbleka	Caltha palustris	
Råttsvans	Myosurus minimus	
Backsippa	Pulsatilla vulgaris	VU
Vanlig backsippa	Pulsatilla vulgaris subsp. vulgaris	VU
Smörblomma	Ranunculus acris	
Knölsmörlblomma	Ranunculus bulbosus	
Ältranunkel	Ranunculus flammula	
Mandelblomma	Saxifraga granulata	
Gökärt	Lathyrus linifolius	
Rödklöver	Trifolium pratense	
Jungfrulin	Polygala vulgaris	
Kråklöver	Comarum palustre	
Älggräs	Filipendula ulmaria	
Brudbröd	Filipendula vulgaris	
Humleblomster	Geum rivale	
Revig blodrot	Potentilla anglica	VU
Blodrot	Potentilla erecta	
Lundalm	Ulmus minor	CR
Åkerviol	Viola arvensis	
Äkta johannesört	Hypericum perforatum	
Kärrjohannesört	Hypericum tetrapterum	NT
Backtrav	Arabidopsis thaliana	
Ängsbräsmå	Cardamine pratensis	
Rundsilesår	Drosera rotundifolia	
Fältarv	Cerastium arvense	
Gökblomster	Lychnis flos-cuculi	
Backglim	Silene nutans	
Tranbär	Vaccinium oxycoccos	
Vitmåra	Galium boreale	
Vattenmåra	Galium palustre	
Stenmåra	Galium saxatile	
Gulmåra	Galium verum	
Backförgätmigej	Myosotis ramosissima	
Rödkämpar	Plantago media	
Teveronika	Veronica chamaedrys	
Blåsuga	Ajuga pyramidalis	
Backtimjan	Thymus serpyllum	NT
Granspira	Pedicularis sylvatica	NT
Ängsskallra	Rhinanthus minor	
Tätört	Pinguicula vulgaris	
Röllika	Achillea millefolium	
Nysört	Achillea ptarmica	
Slättergubbe	Arnica montana	VU
Nickskära	Bidens cernua	

Jordtistel	Cirsium acaule	NT
Vanlig stånds	Jacobaea vulgaris subsp. vulgaris	
Gråfibbla	Pilosella officinarum	
Svinrot	Scorzonera humilis	NT
Åkervädd	Knautia arvensis	
Småvänderot	Valeriana dioica	VU
Kärrsilja	Peucedanum palustre	

Svampar

<i>Svenskt namn</i>	<i>Vetenskapligt namn</i>	<i>Rödlistekategori</i>
Fnasig fjällskivling	Macrolepiota excoriata	
Hagfingersvamp	Clavulinopsis helvola	
Aprikosfingersvamp	Clavulinopsis luteoalba	
Mjölkskivling	Clitopilus prunulus	
Fager vaxskivling	Hygrocybe aurantiosplendens	NT
Spröd vaxskivling	Hygrocybe ceracea	
Gul vaxskivling	Hygrocybe chlorophana	
Blodvaxskivling	Hygrocybe coccinea	
Toppvaxskivling	Hygrocybe conica	
Scharlakansvaxskivling	Hygrocybe punicea	NT
Honungsvaxskivling	Hygrocybe reidii	
Praktvaxskivling	Hygrocybe splendidissima	NT
Grå vaxskivling	Gliophorus irrigatus	
Broskvaxskivling	Gliophorus laetus	
Papegojvaxskivling/rödgrön vaxskivling	Gliophorus psittacinus s.lat.	
Sepiavaxskivling	Neohygrocybe ovina	VU
Ängsvaxskivling	Cuphophyllus pratensis s.lat.	
Vit vaxskivling	Cuphophyllus virgineus s.lat.	
Nejlikbrosking	Marasmius oreades	
Gul åkerskivling	Agrocybe pediades	
Veckad kragsskivling	Stropharia coronilla	

Insekter

<i>Svenskt namn</i>	<i>Vetenskapligt namn</i>	<i>Rödlistekategori</i>
Pilörtsgallmygga	Wachtliella persicariae	
Storfibblebi	Panurgus banksianus	VU
Karminspinnare	Tyria jacobaeae	
Ängssmygare	Ochlodes sylvanus	
Violettkantad guldvinge	Lycaena hippothoe	NT
Vitfläckig guldvinge	Lycaena virgaureae	
Hedblåvinge	Plebejus idas	
Hedpärlemorfjäril	Fabriciana niobe	VU
Sotnätfjäril	Melitaea diamina	NT
Kamgräsfjäril	Coenonympha pamphilus	
Slåttergräsfjäril	Maniola jurtina	

Fåglar – alla observerade fågelarter i området, ej endast häckande

<i>Svenskt namn</i>	<i>Vetenskapligt namn</i>	<i>Rödlistekategori</i>
Kanadagås	Branta canadensis	
Vitkindad gås	Branta leucopsis	
Grågås	Anser anser	
Spetsbergsgås	Anser brachyrhynchus	
Sädgås	Anser fabalis	
Sångsvan	Cygnus cygnus	
Knölsvan	Cygnus olor	
Nilgås	Alopochen aegyptiaca	
Gravand	Tadorna tadorna	NT
Mandarinand	Aix galericulata	
Skedand	Spatula clypeata	NT
Bläsand	Mareca penelope	VU
Gräsand	Anas platyrhynchos	
Brunand	Aythya ferina	EN
Vigg	Aythya fuligula	
Ejder	Somateria mollissima	EN
Knipa	Bucephala clangula	
Storskrake	Mergus merganser	
Fasan	Phasianus colchicus	
Nattskärre	Caprimulgus europaeus	
Tornseglare	Apus apus	EN
Gök	Cuculus canorus	
Tamduva	Columba livia forma domestica	
Ringduva	Columba palumbus	
Turkduva	Streptopelia decaocto	
Rörhöna	Gallinula chloropus	
Sothöna	Fulica atra	
Trana	Grus grus	
Smådopping	Tachybaptus ruficollis	NT
Gråhakedopping	Podiceps grisegena	
Strandskata	Haematopus ostralegus	NT
Tofsvipa	Vanellus vanellus	VU
Ljungpipare	Pluvialis apricaria	
Kustpipare	Pluvialis squatarola	
Storspov	Numenius arquata	EN
Småspov	Numenius phaeopus	
Kärrenäppa	Calidris alpina	
Morkulla	Scolopax rusticola	
Enkelbeckasin	Gallinago gallinago	
Svartsnäppa	Tringa erythropus	NT
Rödbena	Tringa totanus	
Skogssnäppa	Tringa ochropus	
Skrattmås	Chroicocephalus ridibundus	NT

Gråtrut	Larus argentatus	VU
Fiskmå	Larus canus	NT
Silltrut	Larus fuscus	
Östersjötrut	Larus fuscus fuscus	VU
Havstrut	Larus marinus	VU
Svarttärna	Chlidonias niger	VU
Vit stork	Ciconia ciconia	EN
Storskarv	Phalacrocorax carbo	
Gråhäger	Ardea cinerea	
Sparvhök	Accipiter nisus	
Duvhök	Accipiter gentilis	NT
Stäpphök	Circus macrourus	
Blå kärrhök	Circus cyaneus	NT
Brun glada	Milvus migrans	EN
Röd glada	Milvus milvus	
Havsörn	Haliaeetus albicilla	NT
Ormvråk	Buteo buteo	
Fjällvråk	Buteo lagopus	NT
Hornuggla	Asio otus	NT
Berguv	Bubo bubo	VU
Kattuggla	Strix aluco	
Göktyta	Jynx torquilla	
Mindre hackspett	Dryobates minor	NT
Större hackspett	Dendrocopos major	
Spillkråka	Dryocopus martius	NT
Gröngöling	Picus viridis	
Pilgrimsfalk	Falco peregrinus	NT
Tornfalk	Falco tinnunculus	
Lärkfalk	Falco subbuteo	
Törnskata	Lanius collurio	
Nötskrika	Garrulus glandarius	
Skata	Pica pica	
Nötkråka	Nucifraga caryocatactes	
	Nucifraga caryocatactes	
Smalnäbbad nötkråka	macrorhynchos	
Kaja	Corvus monedula	
Råka	Corvus frugilegus	
Kråka	Corvus corone	NT
Gråkråka	Corvus corone cornix	NT
Korp	Corvus corax	
Sidensvans	Bombus garrulus	
Entita	Poecile palustris	NT
Blåmes	Cyanistes caeruleus	
Talgoxe	Parus major	
Sånglärka	Alauda arvensis	
Tofslärka	Galerida cristata	RE

Ladusvala	Hirundo rustica	
Hussvala	Delichon urbicum	VU
Stjärtmes	Aegithalos caudatus	
Gransångare	Phylloscopus collybita	
Tajgasångare	Phylloscopus inornatus	
Lövsångare	Phylloscopus trochilus	
Kärrsångare	Acrocephalus palustris	
Flodsångare	Locustella fluviatilis	NT
Gräshoppsångare	Locustella naevia	
Svarthätta	Sylvia atricapilla	
Trädgårdssångare	Sylvia borin	
Törnsångare	Curruca communis	
Ärtsångare	Curruca curruca	NT
Brandkronad kungsfågel	Regulus ignicapilla	
Kungsfågel	Regulus regulus	
Gärdsmyg	Troglodytes troglodytes	
Nötväcka	Sitta europaea	
Trädkrypare	Certhia familiaris	
Stare	Sturnus vulgaris	VU
Björktrast	Turdus pilaris	NT
Koltrast	Turdus merula	
Rödvingetrast	Turdus iliacus	NT
Taltrast	Turdus philomelos	
Dubbeltrast	Turdus viscivorus	
Rödhake	Erithacus rubecula	
Näktergal	Luscinia luscinia	
Svart rödstjärt	Phoenicurus ochruros	NT
Rödstjärt	Phoenicurus phoenicurus	
Buskskvätta	Saxicola rubetra	NT
Stenskvätta	Oenanthe oenanthe	
Gråsparv	Passer domesticus	
Pilfink	Passer montanus	
Järnsparv	Prunella modularis	
Sädesärla	Motacilla alba	
Forsärla	Motacilla cinerea	
Ängspiplärka	Anthus pratensis	
Fältpiplärka	Anthus campestris	EN
Rödstrupig piplärka	Anthus cervinus	VU
Trädpiplärka	Anthus trivialis	
Bofink	Fringilla coelebs	
Bergfink	Fringilla montifringilla	
Stenknäck	Coccothraustes coccothraustes	
Domherre	Pyrrhula pyrrhula	
Grönfink	Chloris chloris	EN
Hämpling	Linaria cannabina	
Gråsiska	Acanthis flammea	

Större korsnäbb	Loxia pytyopsittacus	
Bändelkorsnäbb	Loxia bifasciata	
Steglits	Carduelis carduelis	
Gulhämpling	Serinus serinus	VU
Grönsiska	Spinus spinus	
Gulsparv	Emberiza citrinella	NT

Amfibier

<i>Svenskt namn</i>	<i>Vetenskapligt namn</i>	<i>Rödlistekategori</i>
Ätlig groda	Pelophylax esculentus	
Vanlig groda	Rana temporaria	
Mindre vattensalamander	Lissotriton vulgaris	
Större vattensalamander	Triturus cristatus	

Däggdjur

<i>Svenskt namn</i>	<i>Vetenskapligt namn</i>	<i>Rödlistekategori</i>
Nordfladdermus	Eptesicus nilssonii	NT
Mindre brunfladdermus	Nyctalus leisleri	VU
Större brunfladdermus	Nyctalus noctula	
Dvärgpipistrell	Pipistrellus pygmaeus	
Brunlångöra	Plecotus auritus	NT
Gråskimlig fladdermus	Vespertilio murinus	

Bilaga 8. Remissredogörelse

Tekniska nämnden beslutade 19 maj 2021 att godkänna förslaget till bildande av naturreservatet Dalby fälad-Klockarelyckan och sända ut förslaget på remiss. Handlingarna skickades därefter ut på remiss under perioden 16 juli till 29 oktober 2021. Den 18 november 2021 kl. 16-18 hölls ett allmänt samrådsmöte på Dalby bibliotek. Ärendet har också varit på remiss hos sakägare under mars-april 2022. Inkomna yttranden med förvaltningens svar redovisas nedan.

AB Sydsten

Sydsten konstaterar att det föreslagna naturreservatet till ganska stor del ligger inom område av riksintresse för värdefulla ämnen och material. Inom samma riksintresseområde bedriver företaget en av Sveriges största bergtäkter vilken förser bl.a. samhällsviktiga byggprojekt med material. Redan idag är möjligheterna för utvinning av material inom området för riksintresse begränsade av Högebjärs naturreservat. Sydsten föreslår att kommunen överväger naturvårdsavtal som skyddsform istället för naturreservat, för att undvika en permanent låsning av markanvändningen i området.

Förvaltningens svar

Förvaltningen tackar för konstruktiva synpunkter. Däremot ser vi inte att naturvårdsavtal är ett alternativ i det här fallet. Dels för att det endast är en mindre del som ägs av en privat markägare och där ett avtal alls kan bli aktuellt. Dessutom ger naturreservatsbildning bättre möjligheter till långsiktigt arbete med att värna och utveckla områdets naturvärden och det är en del av syftet med reservatsbildningen att genomföra tidigare fattade kommunala inriktningsbeslut och ge permanenta planeringsförutsättningar i området för såväl andra förvaltningar inom kommunen som kringliggande verksamheter. Handlingarna har kompletterats med förvaltningens bedömning av påverkan på riksintesseområdet för bergmaterial samt resonemang kring avvägning mellan de olika riksintesserna i området med utgångspunkt i tidigare gjorda kommunala ställningstaganden.

Barn- och skolnämnden

Barn- och skolnämnden konstaterar i sitt yttrande att det föreslagna naturreservatets föreskrifter kan medföra en viss påverkan för pedagogisk verksamhet i området då föreskrifterna delvis begränsar allemansrätten. Aktuella föreskrifter bedöms dock inte utgöra ett problem för bedrivandet av utomhuspedagogik. Då förslaget inte bör innebära några begränsningar för fortsatt studieverksamhet med besök av förskolor och skolor till området så har nämnden inte någon erinran mot förslaget.

Förvaltningens svar

Förvaltningen delar barn- och skolnämndens analys att de föreslagna föreskrifterna inte

bör utgöra något hinder för att fortsatt bedriva utomhuspedagogik i området. Yttrandet föranleder ingen åtgärd.

Byggnadsnämnden

Byggnadsnämnden konstaterar att det föreslagna naturreservatet ligger i linje med gällande översiktsplan (ÖP2018) där det är utpekad som befintlig natur och befintlig landsbygd. Största delen av naturreservatet ligger inom riksintresse för naturvård och de södra delarna ligger även inom riksintresse för kulturmiljövård. Stora delar av naturreservatet ligger inom riksintresse för mineral. I gällande översiktsplan framgår tydligt att Lunds kommun ska ha en restriktiv hållning till utvidgning och öppning av nya täktverksamheter samt att naturvården bör ges företräde i området norr om Veberödsvägen vid kommande provningar.

Reservatet ligger i linje med övergripande planering och målsättningar samt riksintressen för naturvård och kulturmiljövård. Byggnadsnämnden ser därför positivt på bildandet av ett naturreservat i enlighet med förslaget.

Förvaltningens svar

Yttrandet föranleder ingen åtgärd.

Dalby 34:11 (Karin och Per-Ola Forsberg)

Karin och Per-Ola Forsberg har ingen erinran mot att det bildas ett naturreservat men ett antal synpunkter på hur området sköts idag och förbättringar som krävs. Dels att området hålls ståndsfrött då denna art annars riskerar att sprida sig till grannfastigheterna och utgöra ett problem för hästhållningen. Dels att staket hålls i bättre skick genom att överväxande vegetation röjs bort. Man förutsätter också att inga stängselövergångar anläggs som leder in folk på Dalby 34:11 då man tidigare haft problem med skadegörelse på stängsel som utgjort risk för hästarna. Slutligen vill man också påpeka att man upplever att de rönjningar som gjorts på de kommunalt ägda fäladsmarkerna lett till ökade problem med vildsvin på kringliggande fastigheter.

Förvaltningens svar

Förvaltningen tackar för synpunkter och beklagar att kontakten med grannarna i detta fall tidigare inte varit tillräckligt god för att man gemensamt ska kunna hantera problem och utmaningar i skötseln. I nuläget finns inga planer på utvecklade friluftsanordningar, men om det blir aktuellt så kommer eventuella ändringar att ske i dialog med berörda markägare. Personlig kontakt har tagits med ägarna till Dalby 34:11.

E.ON

Då naturreservatet inte ligger inom E.ON Energidistributions koncessionsområde för elnätet så har man inget att erinra i ärendet.

Förvaltningens svar

Yttrandet föranleder ingen åtgärd.

Fältbiologerna

Fältbiologerna föreslår i sitt yttrande att den skötseln av betesmarkerna kompletteras med möjligheten att använda getter. Man påtalar också att det sker en erosion kring vattendraget och att en meandring av bäcken bör genomföras. Man föreslår också att det i området undersöks möjligheter att skapa ett koloniområde, alternativt att delar av marken arrenderas ut för ekologisk odling. Föreningen föreslår också att det placeras ett mindre fågeltorn, naturvänliga lekplatser och en hundpark i området för att öka attraktiviteten för vandrare.

Förvaltningens svar

Förvaltningen tackar för synpunkter och förslag på hur området kan kompletteras. Vi gör dock bedömningen att området inte lämpar sig för odling såsom den som föreslås av fältbiologerna, sådan verksamhet skulle inte kunna inrymmas i reservatet utan att stå i strid med reservatets syfte. Inte heller ser vi att det ryms fler anläggningar för friluftslivet i form av lekplatser eller hundparker. Både naturen och landskapsbilden är känslig och värdena för friluftslivet i detta område bedömer vi ligger just i det välbevarade fäladslandskapet. Vad gäller meandring av bäcken så ser inte förvaltningen att detta är en aktuell åtgärd i nuläget men handlingarna har kompletterats med ett undantag från föreskrifter för att möjliggöra åtgärder inom reservatsförvaltningen som syftar till att återställa eller ur naturvårdshänseende förbättra hydrologiska förhållanden i området.

Kommunstyrelsen

Kommunkontoret avstår från att yttra sig i detta skede.

Förvaltningens svar

Meddelandet föranleder ingen åtgärd.

Kultur- och fritidsnämnden

Nämnden ser det som positivt med en ökad tillgång till naturområden med goda förutsättningar för motion och rekreation, särskilt tätortsnära områden dit det finns bra möjligheter att ta sig med cykel eller till fots.

Kultur- och fritidsnämnden har ingen verksamhet i området men det finns ett värde för föreningslivet, i synnerhet föreningar med inriktning på friluftsliv, att det bereds naturområden där kommunen tar särskilt ansvar för skötsel och vissa faciliteter.

Förvaltningens svar

Yttrandet föranleder ingen åtgärd.

Lunds naturskyddsförening

Föreningen ser mycket positivt på att ett naturreservat inrättas på platsen. Det är viktigt

att naturreservatet förebygger exploatering i området, och likaså är det bra att förutsättningarna för friluftslivet regleras. Samtidigt konstaterar föreningen att hela landskapet öster om Dalby är värdefullt och att fler fastigheter hade kunnat inkluderas i reservatet, i synnerhet ser man det som anmärkningsvärt att Dalby 36:2 inte inkluderas.

Att förändringar i områdets hydrologi är ett hot mot reservatets värden borde framgå tydligare i handlingarna, liksom att det finns mindre källflöden inom skötselområde 1 och ett grävt småvatten i skötselområde 6. Bevarandemålen bör kompletteras med mål om bevarad hydrologi samt bevarad utbredning av naturtyperna fuktäng och rikkärr.

Föreningen ser också hävdstatusen som för svag i skötselområde 2 och att fler betedjur behövs inom detta område, företrädesvis nötkreatur. I beskrivningen av område 2 bör också läggas till att här finns kommunens största förekomst av källgräs (VU).

Föreningen undrar varför punkt 4 under B-föreskrifterna begränsas till åtgärder för att gynna arter, det kan väl även vara aktuellt med åtgärder riktade mot en viss biotop? I punkt 5 under C-föreskrifterna uttrycks att cykling endast får ske på anvisad väg, stig eller plats. Såvitt föreningen känner till finns det inga anvisade cykelstigar i naturreservatet i nuläget och föreskriften bör förtydligas så att det är tydligt att cykling är förbjudet inom området. Föreningen anser också att öppningen i föreskrifterna för förvaltaren att anlägga fler parkeringsplatser bör tas bort.

Förslagen till uppföljning av bevarandemålen uppfattar föreningen som otillräckliga och man föreslår istället stickprovsbaserad rutransinventering av hävdgynnade arter i enlighet med Naturvårdsverkets metodik vart femte år. Det vore även bra med bevarandemål som rör djurlivet och en naturtypskartering över hela reservatet.

Gällande friluftslivet anser föreningen att det är viktigt att anordningar för friluftslivet inte inkräktar på områdets naturvärden och att någon markberedning med tillförsel av grus eller makadam inte får förekomma. Enstaka spänger och att förbättra övergången mellan skötselområde 1 och 4 anser föreningen vara relevant. Slutligen anser föreningen att kommunen gärna får verka för att regeringen pekar ut området som Natura 2000-område.

Förvaltningens svar

Förvaltningen tackar för en gedigen genomgång av handlingarna och värdefulla synpunkter. Vad gäller områdets avgränsning så har kommunen inkluderat de fastigheter där reservatsbildning i nuläget varit framkomlig. Beskrivningen av skötselområde 1 har kompletterats med information områdets källflöden och källgräs har lagts till i artlistan för delområde 2. Förvaltningen delar föreningens uppfattning att cykling inte är en lämplig aktivitet i området och C-föreskrifterna har förtydligats i detta avseende. Vad gäller parkeringsplatser så delar förvaltningen föreningens uppfattning att biltrafik till området inte ska uppmuntras men ser ändå att det finns en poäng att hålla möjligheterna öppna att genomföra nya/ändrade parkeringsmöjligheter.

Förvaltningen delar bilden att bevarad hydrologi är viktig för att områdets arter ska ha förutsättning att fortleva. Skötselplanens bevarandemål för områdena 1-3 har kompletterats med att arealen fuktäng och rikkärr ska bibehållas. Beskrivningen av skötselområde 6 har kompletterats med förekomsten av ett grävt småvatten.

Det vore positivt med utvecklade bevarandemål för djurlivet. Samtidigt ser förvaltningen att de bevarandemål som idag är formulerade också bör träffa en stor del av faunan i området och att bevarandemål kopplade till flora och naturtyp är relativt sett enklare att följa upp.

Kommunen har idag begränsade möjligheter till detaljerad uppföljning av bevarandevärden inom kommunalt skyddade områden. Handlingarna har dock kompletterats för att förtydliga att metodik för uppföljning inom kommunens skyddade områden bör utredas och att nya metoder ska kunna införas utifrån ny kunskap och förändrade resurser. Förvaltningen delar bilden av att en naturtypskartering av området vore positiv och ämnar genomföra en sådan när tid och resurser så tillåter.

Anläggningar för friluftslivet kommer att ses över kontinuerligt inom naturvårdsskötseln. Av reservatets syfte framgår tydligt att friluftslivet i området är underordnat naturvården. Vad gäller Natura 2000 så ser kommunen att naturreservatsförordnandet kommer att vara ett ändamålsenligt skydd för området och att frågan om utpekanden av nya Natura 2000-områden huvudsakligen ligger på Länsstyrelsens bord.

Länsstyrelsen Skåne

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen genom att översända förslaget till Länsstyrelsen för eventuella synpunkter har fullgjort sin skyldighet att samråda med Länsstyrelsen enligt 25 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm, innan kommunen fattar beslut om bildande av naturreservatet.

Länsstyrelsens ser mycket positivt på att området ges ett långsiktigt skydd och gör bedömningen att området hyser värden som gör det befogat att skyddas som ett naturreservat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken. Skyddet kommer att bidra till att flera miljö- och friluftsmål uppnås och kommer även att främja en grön infrastruktur samt ett flertal ekosystemtjänster.

Länsstyrelsen har inget att erinra på förslag till beslut och skötselplan.

Förvaltningens svar

Yttrandet föranleder ingen åtgärd.

Miljönämnden

Miljönämnden är mycket positiv till bildandet av naturreservatet Dalby Fälad – Klockarelyckan. Området är en välbevarad rest av ett tidigare utbrett fäladslandskap som idag till största delen består av torr- och fuktängar med mindre inslag av medelrikkärr och delar av skogsmiljöer.

Området hyser en hög biologisk mångfald med rödlistade och fridlysta arter. Området har också potential för ett ökat friluftsliv i den södra och sydöstra delen av Dalby tätort.

Skyddet bidrar till att uppnå miljömålen *Ett rikt växt- och djurliv, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Myllrande våtmarker och Frisk luft*, samt till de nationella friluftsmålen *Tillgång till natur för friluftsliv* och *Friluftsliv för god folkhälsa*.

Miljönämnden anser också att kommunen skall åta sig att upprätta och underhålla anordningar för friluftslivet i området för att säkerställa tillgänglighet för friluftslivet. För att säkerställa tillgängligheten även från väst/sydväst bör kommunen undersöka möjligheten att upprätta anordningar såsom stättor även utanför själva reservatet, liksom att upprätta träspänger tvärs över områdets våtmarksstråk för att minska slitaget på vegetationen.

Förvaltningens svar

Förvaltningen tackar för synpunkter. Fokus för skötseln av området kommer i första hand att vara de åtgärder som behövs på den egna marken. Naturvårdsförvaltaren kan dock ta upp frågan om förbättrad tillgänglighet från sydväst vid kontakt med berörda grannfastigheter. Beslut om eventuellt ytterligare spänger genom våtmarkerna tas inom ramen för den löpande förvaltningen av området. Yttrandet föranleder i övrigt ingen åtgärd.

Servicenämnden

Servicenämnden ställer sig positiv till förslaget och tillhörande skötselplan. Många värden som serviceförvaltningen ser som viktiga lyfts i förslaget. Serviceförvaltningen hade dock önskat att det framgick tydligare när och hur slåtter ska ske. Detta kan med fördel beskrivas närmare för att i så stor utsträckning som möjligt gynna biologisk mångfald. Att gräsytor ska kunna få stå orörda utan klippning under vår och sommar ses som positivt och serviceförvaltningen anser att det ligger helt i linje med kommunens arbete för att gynna t ex pollinatörer och en ökad biologisk mångfald. Avseende skötseln av dessa ytor skulle man i skötselplanen även kunna skriva att slaget material ska få ligga kvar tills det har fröat av sig och att slåtter ska ske efter blomning.

Förvaltningens svar

Förvaltningen tackar för synpunkter. Slåtter omnämns i skötselplanen som möjlig alternativ eller kompletterande skötselmetod till bete. Vad som är optimal slåtter beror på syftet i det specifika fallet och därför ser förvaltningen att det finns en poäng med att hålla formuleringarna i skötselplanen fortsatt ospecifika. Yttrandet föranleder ingen åtgärd.

SGU

SGU konstaterar att en del av det föreslagna reservatsområdet omfattar en mindre del av SGU utpekad riksintresse (Önneslöv) enligt 3 kap. 7 § miljöbalken. Även om det inte i dagsläget sker någon täktverksamhet norr om Veberödsvägen så anser SGU att bildande av naturreservatet är en åtgärd som påtagligt kan försvåra en framtida utvinning i området. SGU avstyrker därför förslaget till bildande av naturreservatet Dalby fälad-Klockarelyckan.

Förvaltningens svar

Beslutshandlingarna har kompletterats med förvaltningens bedömning av påverkan på riksintresseområdet för bergmaterial samt resonemang kring avvägning mellan de olika riksintressena i området med utgångspunkt i tidigare gjorda kommunala ställningstaganden.

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen ställer sig positiv till naturreservatet och har ingen information att tillföra.

Förvaltningens svar

Yttrandet föranleder ingen åtgärd.

Trafikverket

Trafikverket är berört då planerat naturreservat angränsar till väg 949. Väg 956 löper söder om det föreslagna naturreservatet. Föreskrifterna i A och C utgör, enligt kapitel 5, ej hinder för tillsyn och åtgärder i samband med Trafikverkets anläggningar, vilket Trafikverket tolkar som drift och underhåll av Trafikverkets vägar. Trafikverket ser positivt på detta, men vill försäkra sig om att kommunen och Trafikverket har samsyn på vad normal drift och underhåll innebär. Underhåll för väg kan exempelvis innebära dikesrensning, siktröjning av träd, slätter av vägkanter, bekämpning av invasiva arter, halkbekämpning genom saltning och diverse beläggningsåtgärder. Om Trafikverket har tolkat förslaget rätt behöver det förtydligas så att det framgår att det inte krävs samråd för undantagen från föreskrifterna som listas i kapitel 5, och att Trafikverket således kan genomföra normal drift och underhåll av våra vägar utan att samråd krävs.

Förvaltningens svar

Förvaltningen delar uppfattningen om vad som är normal drift och underhåll. Förvaltningen gör dock inte tolkningen att ytterligare förtydliganden krävs i handlingarna för Trafikverket ska kunna genomföra normal drift och underhåll av vägarna utan samråd utan ser att detta redan är möjligt med befintliga formuleringar. Yttrandet föranleder ingen åtgärd.

Havs- och vattenmyndigheten

Havs- och vattenmyndigheten avstår från att yttra sig över förslag till beslut om bildande av naturreservatet Dalby Fälad – Klockarelyckan. Förslaget berör inte den typ av område där samråd med Havs- och vattenmyndigheten krävs.

Förvaltningens svar

Yttrandet föranleder ingen åtgärd.

Mark- och exploateringsavdelningen, Tekniska förvaltningen

Mark- och exploateringsavdelningen konstaterar att Dalby 82:1 inte ägs av kommunen. Dalby 25:11 ligger i ÖP 2018 som framtida bebyggelse och förvaltas av mark- och exploateringsavdelningen. Denna mark är utarrenderad för bete med ettårskontrakt. Mark- och exploateringsavdelningen föreslår att denna del utgår ur område som föreslås bli naturreservat.

Park- och naturavdelningens svar

Dalby 25:11 är utpekad i ÖP 2018 både som möjligt utbyggnadsområde efter 2040 (Galgabacken) och som natur (Dalby fälad, syd & Pinnmöllan) där beskrivningen lyder *"Höga rekreativa och ekologiska värden. Dessa värden bör prioriteras framför övriga allmänna och enskilda intressen inom området."* En mindre del av Dalby 25:11 inkluderades i förslaget till naturreservat efter tidigare överenskommelse med mark- och exploateringsavdelningen. Syftet var att genom denna del kunna dra el och vatten till beteshagarna, möjliggöra angöring från väster samt få kontakt mellan skötselområde 6 och fastigheten Dalby 36:2 som också tidigare föreslagits ingå i naturreservatet. Då Dalby 36:2 togs bort ur förslaget i samband med beslut i tekniska nämnden 2021-05-19 och mark- och exploateringsavdelningen meddelat att man kan lösa angöring samt el och vatten till reservatet på annat sätt (exempelvis servitut) så har Dalby 25:11 tagits bort ur reservatsområdet.